
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

VELUŠOVCE

NA OBDOBIE 2015-2020

Spracovateľ dokumentu:
Regionálna rozvojová agentúra Topolčiansko

OBSAH

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	3
ZOZNAM GRAFOV, OBRÁZKOV, TABULIEK A MAPIEK	4
ÚVOD	6
ANALYTICKÁ ČASŤ	7
ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE	8
HISTÓRIA OBCE	10
PREDPOKLADY PRE ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU	11
PRÍRODNÉ POMERY	13
OBYVATEĽSTVO	14
TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	21
SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA.....	22
Domový a bytový fond	23
Školstvo	24
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť.....	24
Služby obyvateľstvu.....	25
EKONOMICKÁ ZÁKLADŇA OBCE	26
Majetok obce.....	27
ZDRUŽENIA A ORGANIZÁCIE NA ÚZEMÍ OBCE	30
VYHODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO OBDOBIA	31
VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU	32
SWOT ANALÝZA	40
STRATEGICKÁ ČASŤ	42
KĽÚČOVÉ DISPARITY A HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA.....	42
ROZVOJOVÁ VÍZIA	43
PROGRAMOVÁ ČASŤ	45
POPIS JEDNOTLIVÝCH AKTIVÍT.....	45
REALIZAČNÁ ČASŤ	47
ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE	47
VÄZBY NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY KRAJA	47
ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE MANAŽMENTU PROGRAMU	50
INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE FORMOU PARTNERSTVA	50
MONITOROVANIE A HODNOTENIE	51
FINANČNÁ ČASŤ	55
ZÁVER	58
ZDROJE INFORMÁCIÍ	59
PRÍLOHY	59

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

CR - cestovný ruch

ČOV - čistička odpadových vôd
DHZ - dobrovoľný hasičský zbor
EAO - ekonomicky aktívne obyvateľstvo
EÚ - Európska únia
IBV - individuálna bytová výstavba
MAS - miestna akčná skupina
MK - miestne komunikácie
NSK - Nitriansky samosprávny kraj
OcÚ - obecný úrad
OP - operačný program
PHSR - program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce
PR NSK - program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja
POD - program obnovy dediny
PPD - poľnohospodársko-podielnické družstvo
ROEP - konanie o obnove evidencie pozemkov
RRA - regionálna rozvojová agentúra
SODB - sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SOTDUM - Spoločenstvo obcí topolčiansko-duckonského mikroregiónu
SACR - slovenská agentúra cestovného ruchu
SR - Slovenská republika
ŠFRB - štátny fond rozvoja bývania
ŠÚ - štatistický úrad
TIR - Tribečsko-inovecký región
TJ - telovýchovná jednota
TKO - tuhý komunálny odpad
TTP - trvalé trávne porasty
ÚP - územný plán
VÚC - vyšší územný celok
ZMOS - Združenie miest a obcí Slovenska
Z. z. - zbierka zákonov
ŽP - životné prostredie

ZOZNAM GRAFOV, OBRÁZKOV, TABULIEK A MAPIEK

Mapa č. 1 - Administratívne členenie okresu Topoľčany s vyznačením obce Velušovce

- Graf č. 1 - Zloženie poľnohospodárskej pôdy
- Graf č. 2 - Vývoj počtu obyvateľov obce
- Graf č. 3 - Vývoj počtu narodených a zomrelých za obdobie 2007-2014
- Graf č. 4 - Prirodzený prírastok počas rokov 2007 až 2014
- Graf č. 5 - Migrácia v obci
- Graf č. 6 - Vývoj migračného prírastku počas rokov 2007-2014
- Graf č. 7 - Vývoj produkcie odpadu v obci v rokoch (2008 - 2014)
- Graf č. 8 - Vývoj nezamestnanosti v obci
- Graf č. 9 - Záujem respondentov o bývanie a zotrvanie v obci
- Graf č. 10 - Vekové skupiny respondentov v obci
- Graf č. 11 - Miesto pracoviska
- Graf č. 12 - Spokojnosť respondentov so službami obce
- Graf č. 13 - Dôvody prípadného odsťahovania sa respondentov z obce
- Graf č. 14 - Vzťahy v susedstve
- Graf č. 15 - Zapájanie sa občanov do rozvojových vzťahov
- Graf č. 16 - Spokojnosť respondentov s pracovnými možnosťami v obci
- Graf č. 17 - Možnosti budúceho rozvoja obce podľa respondentov
- Graf č. 18 - Existencia priestoru na využívanie voľného času pre deti a mládež
- Graf č. 19 - Využitie možností pre mládež

- Obrázok č. 1 - Poloha obce
- Obrázok č. 2 - Poloha obce v rámci kraja a v rámci územia Slovenska
- Obrázok č. 3 - Sochy
- Obrázok č. 4 - Kaplnky v obci
- Obrázok č. 5 - Rímsko-katolícky kostol
- Obrázok č. 6 - Park s ihriskom
- Obrázok č. 7 - Obecný úrad
- Obrázok č. 8 - Kultúrny dom v obci Velušovce
- Obrázok č. 9 - Znak SOTDUM

- Tabuľka č. 1 - Podujatia organizované v obci
- Tabuľka č. 2 - Štruktúra pôdy z hľadiska jej využitia v ha
- Tabuľka č. 3 - Zloženie poľnohospodárskej pôdy v ha
- Tabuľka č. 4 - Vývoj počtu obyvateľov obce
- Tabuľka č. 5 - Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia
- Tabuľka č. 6 - Hustota obyvateľov v obci
- Tabuľka č. 7 - Počet obyvateľov v jednotlivých vekových skupinách
- Tabuľka č. 8 - Náboženské vierovyznanie v obci
- Tabuľka č. 9 - Vzdelanostná štruktúra v obci
- Tabuľka č. 10 - Národnostná štruktúra v obci
- Tabuľka č. 11 - Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity, pohlavia a miesta narodenia
- Tabuľka č. 12 - Odvetvia ekonomickej činnosti v obci
- Tabuľka č. 13 - Vývoj produkcie odpadu v obci v rokoch (2008 - 2014)
- Tabuľka č. 14 - Bytový a domový fond
- Tabuľka č. 15 - Bytový a domový fond
- Tabuľka č. 16 - Bytový a domový fond
- Tabuľka č. 17 - Bytový a domový fond
- Tabuľka č. 18 - Bytový a domový fond
- Tabuľka č. 19 - Bytový a domový fond
- Tabuľka č. 20 - Miera nezamestnanosti v obci
- Tabuľka č. 21 - Najväčší zamestnávatelia v obci Velušovce

- Tabuľka č. 22 - Prehľad o stave voľných budov/pozemkov v obci k 31.12.2014
- Tabuľka č. 23 - Využitie budov vo vlastníctve obce
- Tabuľka č. 24 - Využitie pozemkov vo vlastníctve obce
- Tabuľka č. 25 - Majetok obce
- Tabuľka č. 26 - Vývoj stavu rozpočtu obce v rokoch 2008-2013
- Tabuľka č. 27 - Rozpočet za rok 2014
- Tabuľka č. 28 - Významné osoby, ktoré sa narodili alebo pôsobili v obci
- Tabuľka č. 29 - Organizácie alebo združenia pôsobiace na území obce
- Tabuľka č. 30 - Realizované projekty do roku 2011
- Tabuľka č. 31 - Veková štruktúra respondentov
- Tabuľka č. 32 - SWOT analýza
- Tabuľka č. 33 - Špecifické ciele a opatrenia v prioritných oblastiach
- Tabuľka č. 34 - Zoznam opatrení a aktivít
- Tabuľka č. 35 - Vecný a časový harmonogram monitorovania plnenia PHSR Velušovce
- Tabuľka č. 36 - Vecný a časový harmonogram hodnotenia plnenia PHSR Velušovce
- Tabuľka č. 37 - Merateľné ukazovatele jednotlivých aktivít
- Tabuľka č. 38 - Indikatívny finančný plán realizácie PHSR v €
- Tabuľka č. 39 - Súhrnný prehľad projektových zámerov obce Velušovce na roky 2015 - 2020

ÚVOD

V súvislosti s programovým obdobím Európskej únie na roky 2014-2020 a v súlade so Zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja je nevyhnutné aktualizovať základné programové dokumenty, prostredníctvom ktorých je možné čerpať finančné

prostriedky aj z Európskych štrukturálnych investičných fondov na podporu rozvojových projektov a aktivít. Z dôvodu adresnejšej alokácie disponibilných finančných prostriedkov v novom programovom období bolo nutné aktualizovať taktiež základné a strategické dokumenty Nitrianskeho samosprávneho kraja. Doteraz platný Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja (PR NSK) 2012 - 2018 bol schválený uznesením č. 236/2012 dňa 8. októbra 2012 na zasadnutí Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja.

V súlade so zákonom o podpore regionálneho rozvoja sú vyššie územné celky a obce povinné aktualizovať alebo zostavovať Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce alebo vyššieho územného celku a uviesť v súlade s ustanoveniami novelizovaného zákona platného od 1. januára 2015. Hlavným cieľom je vychádzať z aktuálnej situácie v území a zostaviť strategickú a implementačnú časť tak, aby sa stala východiskom pre realizáciu budúcich projektov.

Charakteristika a štruktúra dokumentu

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce vytvorený v rámci partnerstva pozostáva z

- a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie a odhad jej budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
- c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie PHSR obce,
- d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie PHSR obce formou akčných plánov a
- e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie PHSR obce.

Vypracovanie PHSR obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva. Aktualizácia PHSR obce sa vypracúva podľa potreby. PHSR a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Schválenie PHSR obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2. Tvorba PHSR obce je optimálnym nástrojom a jedinečnou možnosťou na strategický pohľad do samosprávy vôbec. Základom PHSR obce je teda OBČAN.

ANALYTICKÁ ČASŤ

ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Obec Velušovce leží v topolčianskom okrese, ktorý je súčasťou Nitrianskeho kraja. Obec leží konkrétne v severozápadnej časti Nitrianskej sprašovej pahorkatiny na strednom toku potoka Slivnica. Velušovce sa nachádzajú v nadmorskej výške 222 mn.m. Chotár obce leží vo výške od 209 - 295 metrov nad morom. Súradnice charakterizujú obec Velušovce nasledovne - 48°38'00" severnej zemepisnej šírky a 18°06'00" východnej zemepisnej dĺžky.

Administratívne je obec zaradená do obvodu Topolčany, vyššieho územného celku Nitra a do NUTS II Západné Slovensko.

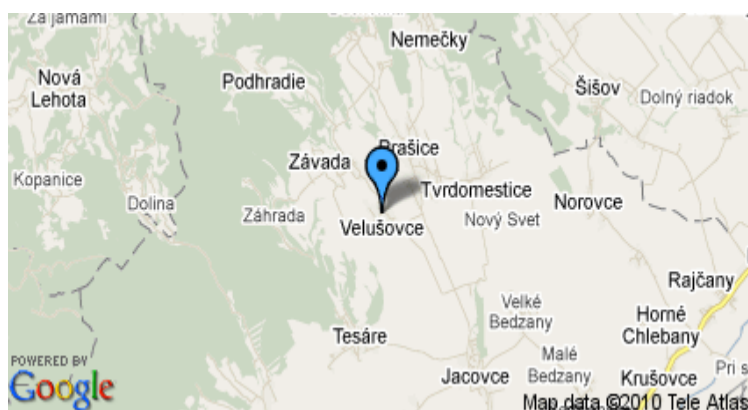
Mapa č. 1 - Administratívne členenie okresu Topolčany s vyznačením obce Velušovce

— hranica okresu
Zdroj: vlastné spracovanie

Obec má 493 obyvateľov k 1.1.2015, čo ju radí medzi malé obce okresu, hustota je 85,88 obyv./km². Velušovce sú situované pomerne blízko k okresnému mestu Topolčany. Ich vzájomná vzdialenosť je 11,1 km, a cesta autom trvá 15 min. Od krajského mesta Nitra je obec vzdialená 44 km, čiže cesta autom bude trvať približne 46 min. Hlavné mesto Bratislava je od obce vzdialená 121 km a cesta by trvala autom približne 91 min.

Obrázok č. 1 - Poloha obce

Zdroj: internet

Od pólov ekonomického rozvoja národného a medzinárodného významu je obec vzdialená nasledovne:

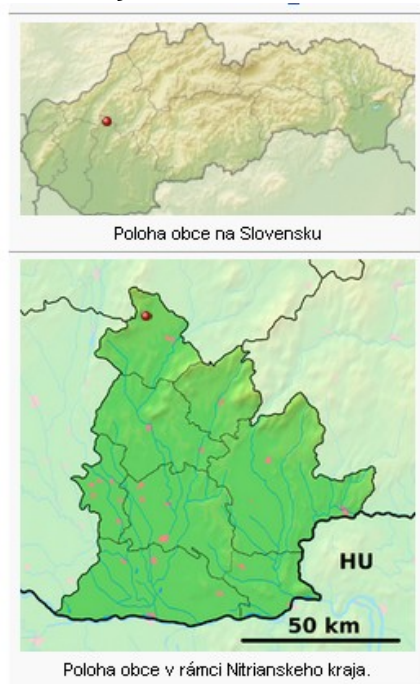
Velušovce → Bratislava 123 km

Velušovce → Viedeň 196 km

Velušovce → Brno 170 km

Obyvatelia obce Velušovce dochádzajú do okresného mesta za prácou. Ich náklady na dopravu tak klesajú. V Topolčanoch môžu nájsť služby, ktoré im obec nevie, alebo nie je schopná zabezpečiť alebo sprostredkovať. Blízkosť okresného mesta predstavuje pre obec tiež ohrozenie. Ide hlavne o odliv vzdelanej a schopnej pracovnej sily. Pre rozvoj cestovného ruchu v obci je veľmi významná Duchonka. Táto rekreačná oblasť je dobre vybavená ubytovacími, ale aj stravovacími službami. Je vhodným prostredím na turistiku, vodné a ostatné športy a cykloturistiku.

Obrázok č. 2 - Poloha obce v rámci kraja a v rámci územia Slovenska

Zdroj: internet

HISTÓRIA OBCE

Obyvatelia obce mali v 16. a 17. storočí ťažký život. Mali obavy z toho, že keď na jar začnú siať, nebudú si môcť svoju úrodu na jeseň zozbierať. Mali obavu z nepriateľov, ktorí by im chceli ich úrodu zobrať. Preto utekali na okolitých sídiel, hôr alebo svoje útočisko hľadali na Topolčianskom hrade. Hlavným zdrojom obživy v tom čase bolo poľnohospodárstvo, tak ako aj v okolitých sídlach. Pôda sa obrábala trojpoľným systémom, ako to bolo v tom čase zaužívané. Trojpoľný systém spočíval v tom, že chotár sa rozdelil do troch približne rovnakých celkov. Na jeden celok sa zasiali oziminy, na druhý jariny a tá tretia časť ostala ležať úhorom. Tretia časť sa využívala na pasenie dobytky. Úhorovanie bolo v tom čase veľmi dôležité, lebo extenzívny spôsob hospodárenia pôdu veľmi zaťažoval. Pôda sa nedostatočne hnojila a osievala sa prevažne obilninami, ktoré pôdu veľmi vyčerpávali. Obyvatelia obce museli odvádzať desiatok úrody cirkevnej vrchnosti, museli finančne prispievať na obranu krajiny, pretože Nitrianska stolica bola v tých časom vystavovaná sústavným tureckým útokom. Okrem toho muselo obyvateľstvo platiť aj kráľovské dane.

18. storočie bolo pre obyvateľov priaznivým obdobím. Výmera polí, ktoré boli obrábané sa dvojnásobne zvýšila. Taktiež sa zvyšovali stavy dobytky. Koncom tohto storočia stúpala počet obyvateľov v obci. To bolo spôsobené zlepšením postavenia poddaných. Lepšie postavenie priniesla urbárska regulácia. Nariadenie Márie Terézie, že pri každej farnosti musí byť najmenej jedna vyškolená pôrodná baba, tiež zlepšila situáciu v obci. Táto baba mala za úlohu asistovať pri pôrodoch. Z času na čas bola táto pôrodná baba poučená a preskúšaná stoličným lekárom z pravidiel zdravého praxi.

Spomínaná urbárska regulácia priniesla veľa pozitívnych zmien v živote poddaných. Táto regulácia síce priniesla úľavu obyvateľom, presné upravenie povinností poddaných voči zemepánovi, avšak na tomto území boli známe nekalé praktiky zemepánov a ich úradníkov. Tí sa snažili rôznymi skrytými spôsobmi obnoviť pôvodné povinnosti poddaných, ktoré ich stavali do nevýhodnejšej pozície. Preto bola zriadená župná komisia, ktorá mala kontrolovať, či zemepáni neporušujú a neprekračujú svoje právomoci. Táto komisia si ich pravidelne predvolávala a zisťovala, či nový urbár nie je porušovaný. Kládla zemepánom rôzne otázky, na ktoré museli obsiahle odpovedať. Prekročovaním právomoci zemepánov zamedzovalo aj presné vydanie a rozpis právomoci, ktoré boli pridelené každej obci. Tým sa zamedzilo svojvoľnému porušovaniu zo strany panstva.

Hlavným zdrojom obživy bolo v týchto rokoch tiež poľnohospodárstvo. Ľudia sa venovali aj ťažbe, rozvozu a palivového a stavebného dreva a kolárstvu. Dominovalo aj hrnčiarstvo a výroba plátna. Chovali sa kone na predaj. Obec postila v roku 1831 epidémia. Obyvatelia obce ochoreli na choleru. Avšak vďaka dobrým sanitárnym opatreniam sa podarilo epidémiu zdolať v relatívne krátkom čase.

Rok 1848 bol pre obyvateľov veľmi významným medzníkom. V tomto roku bolo oficiálne zrušené poddanstvo. Učinil to uhorský snem, ktorý vyniesol zákonný článok o všeobecnom zrušení poddanstva. Avšak tento proces neprebíhal jednoducho. Všetky právno-vlastnícke vzťahy sa museli detailnejšie rozpracovať. Na tomto rozpracovaní pracovali rôzne komisie, ich prácu však spomalila revolúcia v rokoch 1848 - 1849. Preto sa tento celý proces a vyviazanie poddaných z urbárskych služobností pretiahol do polovice 50-tych rokov 19. storočia. Zrušenie malo veľký význam pre obyvateľov celej dediny. Prinieslo rast životnej úrovne a vyššiu spokojnosť miestnych. Počas rokov revolúcie vlastnila Tovarnícke panstvo aj s jeho obcami Alžbeta Erdodyová. Po nej ho vlastnila jej neter Alžbeta Mayerová, ktorá bola vydatá za grófa Jakuba MeisColoreda. Neskôr však vymenili panstvo s bratmi Stummerovcami za domy vo Viedni. Po smrti Karola Stummera prešlo panstvo do vlastníctva Augustína Stummera. Po jeho smrti panstvo zdedili jeho tri dcéry.

Stummerovci boli veľmi aktívni a podnikaví. V Tovarníkoch postavili cukrovar, zmodernizovali pivovar a intenzívne ťažili a spracovávali drevo. Toto všetko sa odrazilo aj v obci Velušovce, ktorá sa nachádza v blízkosti Tovarníka. Všetky tieto pozitívne zmeny v priemysle spôsobili zmeny a chod života v obci. Niektorí z obyvateľov obce si začínali hľadať nové možnosti zárobku. Obyvatelia, ktorí pracovali na svojich majetkoch tiež pocítovali výhody a zmeny, ktoré so sebou prinieslo rozšírenie a zlepšenie podmienok v priemysle. V okolí obce sa začala pestovať cukrová repa, ktorá zaberala veľkú výmeru pôdy. Cukrová repa sa pestovala pre továrnicku fabriku. Obyvatelia obce tak mali možnosť získať pravidelný finančný príjem. To priaznivo vplývalo na ich životnú úroveň v obci. Tieto všetky podmienky priamo spôsobovali aj nárast počtu obyvateľov. V roku 1892 mala obec 305 obyvateľov, z toho bolo 10 Nemcov. Po zmenách mala obec v roku 1913 počet obyvateľov 381, z toho bol jeden Maďar a traja Nemci. Obec však neskôr postihla opäť epidémia cholery. Stalo sa tak počas Prusko - rakúskej vojny v roku 1866. Počas tejto epidémie zomrelo v obci 45 ľudí. Podobná epidémia postihla obec opäť v roku 1873. Tá však mala oveľa menšie následky ako epidémia v roku 1866. Po pozitívnych zmenách v oblasti priemyslu a následných negatívnych javoch v podobe epidémií narušila život v obci aj 1. svetová vojna. Všetci muži do veku 45 rokov museli narukovať na frontu. Boje trvajúce 4 roky si vyžiadali veľa obetí.

PREDPOKLADY PRE ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU

Predpoklady na rozvoj cestovného ruchu predstavujú nielen vhodné prírodné podmienky, ale aj kultúrne a historické pamiatky či organizované podujatia v obci, ktoré môžu pritiahnuť potenciálnych účastníkov cestovného ruchu. Obec by sa preto mala snažiť svoje kultúrne a historické pamiatky udržiavať, a tak chrániť svoje kultúrne dedičstvo a historický odkaz.

Aj napriek tomu, že obec je zaradovaná medzi malé obce v rámci Slovenska, nachádzajú sa na jej území hodnotné historické pamiatky. V obci sú organizované aj podujatia, ktoré môžu pritiahnuť obyvateľov okolitých obcí a tak sa obec dostane do povedomia širšieho okolia. Tieto podujatia sa konajú buď pravidelne alebo príležitostne. Sú určené nielen pre všetkých obyvateľov žijúcich v obci ale aj obyvateľov okolitých obcí či širšieho okolia. Obyvatelia svojou účasťou na organizovaných podujatiach alebo akciách prejavujú záujem o spoločenský život v obci. Participáciou na spomínaných podujatiach sa tiež upevňujú vzťahy medzi obyvateľmi navzájom a medzi obyvateľmi samosprávou.

Medzi historické pamiatky a kultúrne zariadenia možno v obci zaradiť: kultúrny dom, rímsko-katolícky kostol, knižnicu, dve kaplnky, tri Božie muky a sochy, zvonice a hrob jednej významnej osoby.

Obrázok č. 3 - Sochy

Zdroj: OcÚ Velušovce

Obrázok č. 4 - Kaplnky v obci

Zdroj: OcÚ Velušovce

Obrázok č. 5 - Rímsko-katolícky kostol

Zdroj: OcÚ Velušovce

Kultúra v obci je samozrejmom a nevyhnutnou podmienkou ponuky kultúrno-spoločenského vyžitia sa vlastných obyvateľov, ale aj prejavom cielenej kultúrnej ponuky širšej návštevníckej verejnosti danej obce. Je prejavom a symptómom spoločenskej úrovne a kultúrnej vyspelosti daného sídla a regiónu. Kultúrny dom je z hľadiska rozvoja cestovného ruchu, ale aj rozvoja obce mimoriadne dôležitý. 4. októbra 1957 bol kultúrny dom otvorený. Vtedy sa začal plne využívať. Dnes sa tu konajú rôzne akcie, ktoré sú nielen v obci, ale aj v jej širšom okolí populárne. Medzi tieto podujatia patria hlavne Hasičský kotlík, ktorý sa koná v lete. Týchto podujatí a akcií sa zúčastňuje hlavne široká verejnosť, mladí a aj starší obyvatelia či už samotnej obce alebo okolitých obcí.

Tabuľka č. 1 - Podujatia organizované v obci

Mesiac	Názov podujatia	Organizácia /usporiadateľ
február	Fašiangy	obec
marec	MDŽ	obec
marec	Stavanie mája	obec
máj	Deň Matiek	obec
jún	Deň Detí	obec
júl	Hody	obec
júl - august	Hasičský kotlík	DHZ Velušovce
október	Mesiac úcty k starším	obec

Zdroj: OcÚ Velušovce

Z historickej oblasti možno nájsť v obci dve kaplnky, Božie muky a sochy. Sochy sú staré približne 200 rokov, nachádzajú sa v miestnom kostole a sú zrekonštruované. V obci sa tiež nachádza zvonica a hrob známej osoby. Tou osobou je Vilhem Novotný - bábkoherec.

Obec leží v prostredí s krásnou prírodou. Vďaka tejto výhodnej polohe sú v obci možnosti na pešiu turistiku. Príroda Považského Inovca ponúka aj podmienky na rekreačný beh. Ak ide o cykloturistiku, obec ponúka napojenie na sieť cyklotrás v rámci mikroregiónu SOTDUM s napojením na susedné mikroregióny. Obec Velušovce je bránou do Podhradskej doliny a tak vie turistom, cykloturistom a návštevníkom sprostredkovať netradičné zážitky.

Sekundárna ponuka cestovného ruchu, čiže ubytovacie a stravovacie zariadenia, sa v obci nenachádzajú. V obci je k dispozícii len jedno pohostinstvo, ktoré slúži hlavne pre potreby miestnych obyvateľov.

Ak ide o vhodné podmienky pre agroturizmus, tak obec Velušovce disponuje aktivitami, ktoré by mohli pritaľnúť pozornosť a záujem rôznych skupín obyvateľstva. Medzi veľmi zaujímavé aktivity patrí napríklad novodobé pletenie košíkov z papiera. Výroba takýchto druhov košíkov je veľmi zaujímavá a môže byť veľkým lákadlom pre priaznivcov agroturizmu. Potenciál pre rozvoj agroturizmu vytvára aj dobrá spolupráca s PPD. V obci sa nachádza automat na mlieko. Dobrá spolupráca s PPD takisto vytvára výborný predpoklad na rozvoj a vytvorenie aj ďalších akcií, ktoré by pomohli rozšíriť alebo viac zviditeľniť agroturizmus a obec ako takú. Momentálne je agroturizmus jednou z najvyhľadávanejších foriem cestovného ruchu. Ak by obec rozširovala aktivity v tejto oblasti, dostala by sa do konkurenčnej výhody oproti ostatným obciam, čo by malo za následok rozvoj CR.

Cez územie obce vedie Náučný chodník Považský Inovec. Má historické, kultúrne a prírodovedné zameranie. Náročnosť chodníka je stredne ťažké až ťažká a dĺžka trasy je cca 60 km, ktorá vedie cez okres Topoľčany. Tento náučný chodník ponúka výbornú príležitosť na turistiku, či už v letnom alebo zimnom období.

PRÍRODNÉ POMERY

Obec leží v blízkosti Považského Inovca. Ten predstavuje vhodné prírodné podmienky. Ak ide o jednotlivé zložky prírodných pomerov ako vodné plochy, lesy, pôdy, tak tým, že je obec rozlohou zaraďovaná medzi malé obce, nemožno nájsť na jej území žiadne významné vodné toky, rybníky, chránené územia.

Z povrchových vôd sa na území nachádza potok Slivnica. Obec nedisponuje žiadnym iným potokom, jazerom, rybníkom a ani inou vodnou plochou.

Úvalinami a výmoľmi rozčlenený odlesnený chotár tvoria mladotret'ohorné usadeniny, pokryté sprašou a sprašovými hlinami. Má illimerizované a hnedozemné pôdy.

Pôda v obci sa delí na poľnohospodársku a nepoľnohospodársku, tak ako aj v ostatných okolitých obciach. Väčšinu územia však zaberá poľnohospodárska pôda. Po poľnohospodárskej pôde je na druhom mieste zastavaná plocha. Lesné pozemky na území obce nie sú. Avšak v blízkosti obce sa nachádza pohorie Považský Inovec. Ak ide o jednotlivé zložky poľnohospodárskej pôdy, tak najväčšiu časť zaberá orná pôda. Takéto zloženie možno vidieť u väčšiny obcí v topoľčianskom okrese. Druhé miesto patrí záhradám a hneď potom TTP. Sady a vinice sa v katastri obce Velušovce nenachádzajú. Nasledovné údaje sú prehľadne zobrazené v nasledujúcich tabuľkách.

Tabuľka č. 2 - Štruktúra pôdy z hľadiska jej využitia v ha

poľnohospodárska pôda	5302783
-----------------------	---------

lesný pozemok	0
vodná plocha	39177
zastavaná plocha	299585
ostatná plocha	168744

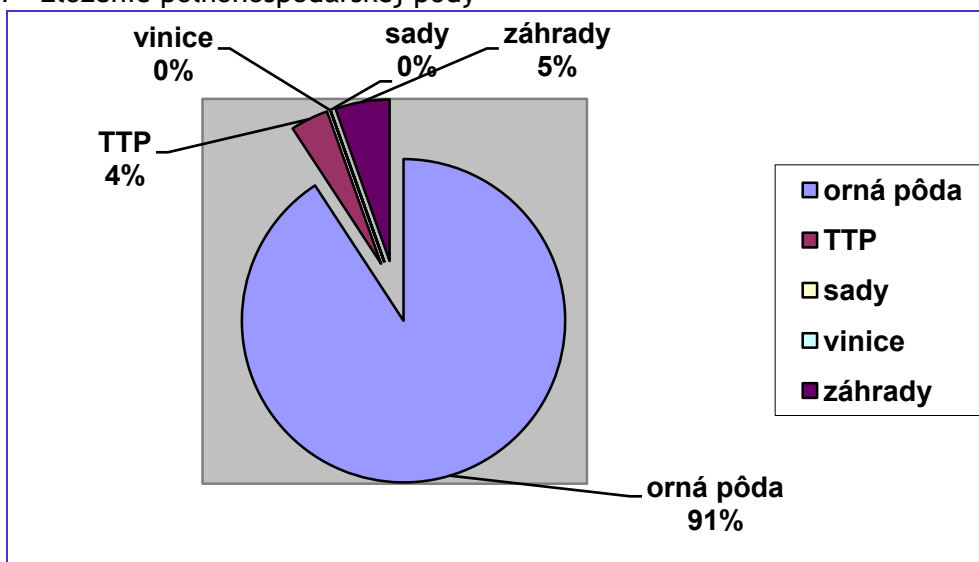
Zdroj: OcÚ Velušovce

Tabuľka č. 3 - Zloženie poľnohospodárskej pôdy v ha

orná pôda	4813712
trvale trávne porasty	200884
Sady	0
Vinice	0
Záhrady	288187

Zdroj: OcÚ Velušovce

Graf č. 1 - Zloženie poľnohospodárskej pôdy

Zdroj: OcÚ Velušovce

V obci v súčasnosti prebieha spracovanie ROEP. Ide o konanie o obnove evidencie pozemkov a právnych vzťahov podľa zákona NR SR č.180/1995 Z.z. Územnoplánovaciu dokumentáciu obec nemá spracovanú.

OBYVATEĽSTVO

Stav obyvateľstva je jednou z charakteristík, ktoré pomáhajú obci zistiť jeho potreby a vďaka poznaniu celkového stavu obyvateľstva žijúceho na území obce vie zabezpečiť aj celkový rozvoj obce ako takej. Obyvateľstvo je tiež jednou zo zložiek, ktoré hýbu ekonomickou základňou obce a je dôležitou súčasťou spoločenského života. Obyvateľstvo obce sa môže analyzovať z viacerých hľadísk. Sleduje sa počet obyvateľov, hustota obyvateľov v obci, ich náboženské vierovyznanie, skladba z hľadiska pohlavia, vzdelanosti. Tieto charakteristiky ovplyvňujú celkový život a spokojnosť obyvateľov v obci. Základnou charakteristikou je počet obyvateľov v obci a jeho celkový vývoj počas jednotlivých rokov.

Vývoj počtu obyvateľov v rokoch má do roku 2009 stúpajúcu tendenciu. V roku 2009 v obci žilo najviac obyvateľov, a to 522. Avšak od roku 2010 počet obyvateľov klesá. Tento pokles nie je však rapídny. V priebehu piatich rokov počet klesol o 17 obyvateľov. Pokles

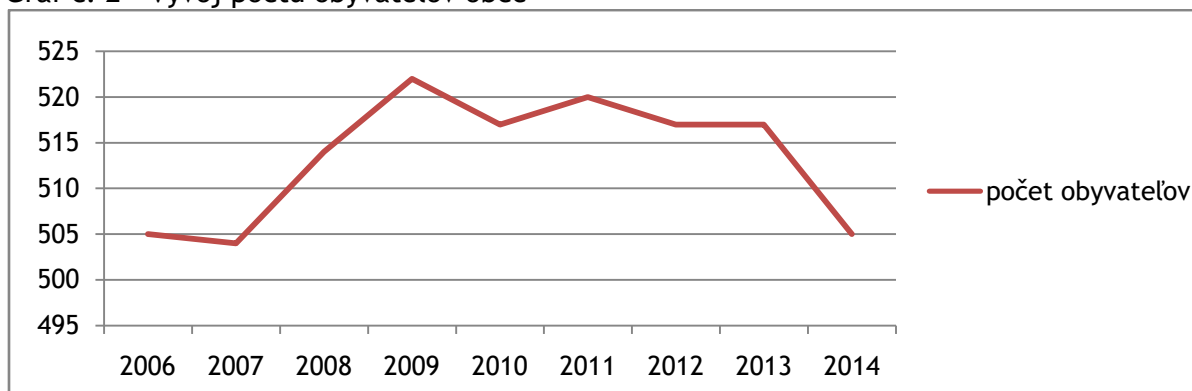
obyvateľov môže byť spôsobený rôznymi faktormi. Jedným z nich môže byť odchod obyvateľov za prácou do iného mesta alebo dokonca do zahraničia. Súčasný počet obyvateľov k 1.1.2015 je 493 obyvateľov, čiže počet obyvateľov neustále klesá.

Tabuľka č. 4 - Vývoj počtu obyvateľov obce

Roky	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
počet obyvateľov	504	514	522	517	520	517	517	505
narodených	6	4	4	6	5	6	5	5
zomrelých	5	4	3	3	9	6	7	11
pristťahovaných	9	19	8	4	14	4	5	2
odstťahovaných	9	9	0	13	6	7	3	8

Zdroj: OcÚ Velušovce

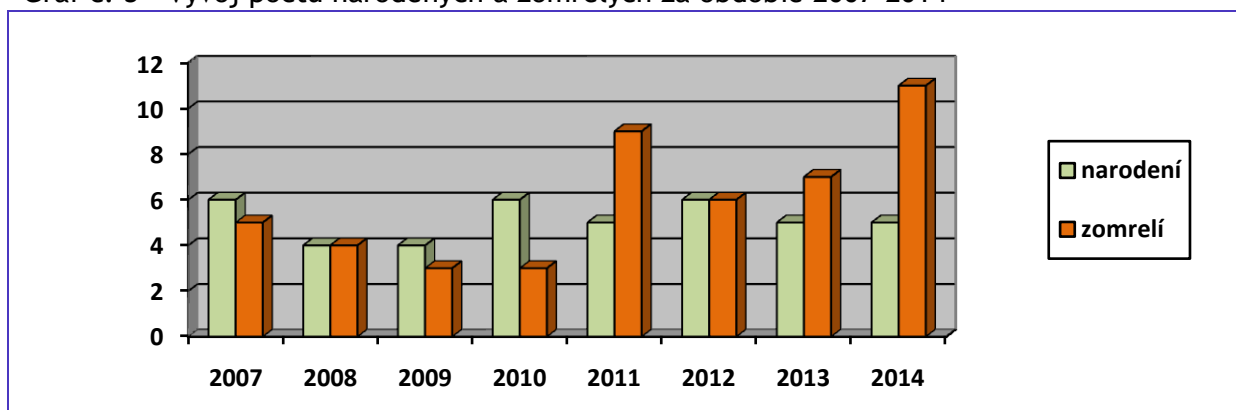
Graf č. 2 - Vývoj počtu obyvateľov obce

Zdroj: OcÚ Velušovce

Počet narodených a zomrelých sa každým rokom mení. V týchto hodnotách nemožno vidieť trend, podľa ktorého by sa vývoj týchto spomínaných údajov riadil. Treba však povedať, že prirodzený prírastok je vo väčšine rokov kladný, čo znamená, že v obci počas rokov 2007 až 2014 prevažujú vo viacerých rokoch viac narodení ako zomrelí. Najviac zomrelých obec eviduje v roku 2014, a to až 11 osôb. Najviac detí na sa narodilo v roku 2007, 2010 a 2012, a to v počte 6. Najväčší rozdiel medzi narodenými a zomrelými obec vykazuje v roku 2014, kedy sa narodilo 5 detí a zomrelo 11 osôb.

Graf č. 3 - Vývoj počtu narodených a zomrelých za obdobie 2007-2014

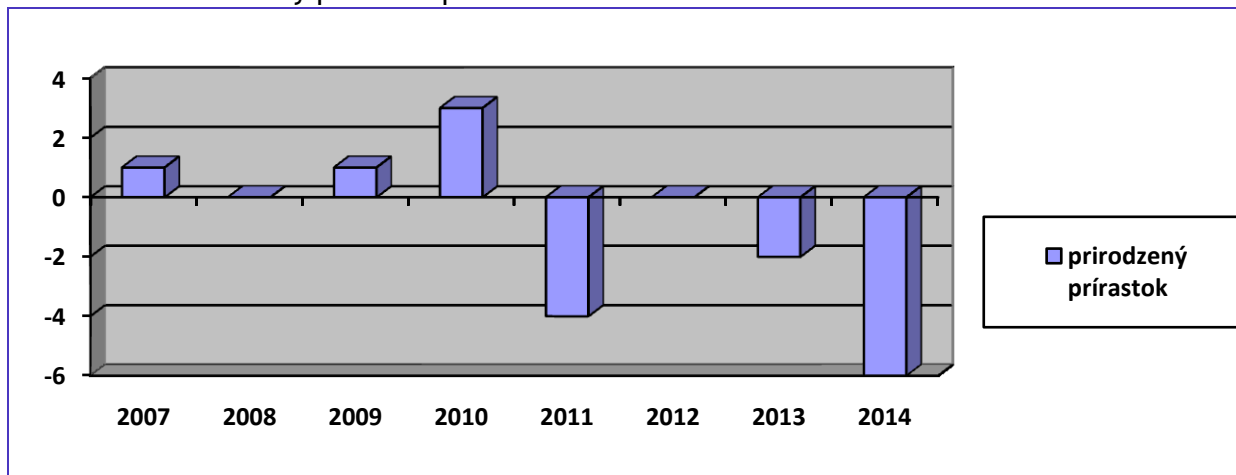
Zdroj: OcÚ Velušovce

Prirodzený prírastok v obci sa každým rokom mení. V dvoch rokoch je prirodzený prírastok 0, čiže počet narodených sa vyrovnal počtu zomrelých. V rokoch 2007, 2009, 2010 je

hodnota prirodzeného prírastku kladná, v ostatných rokoch je už záporná. Prirodzený prírastok je teda v posledných rokoch negatívny.

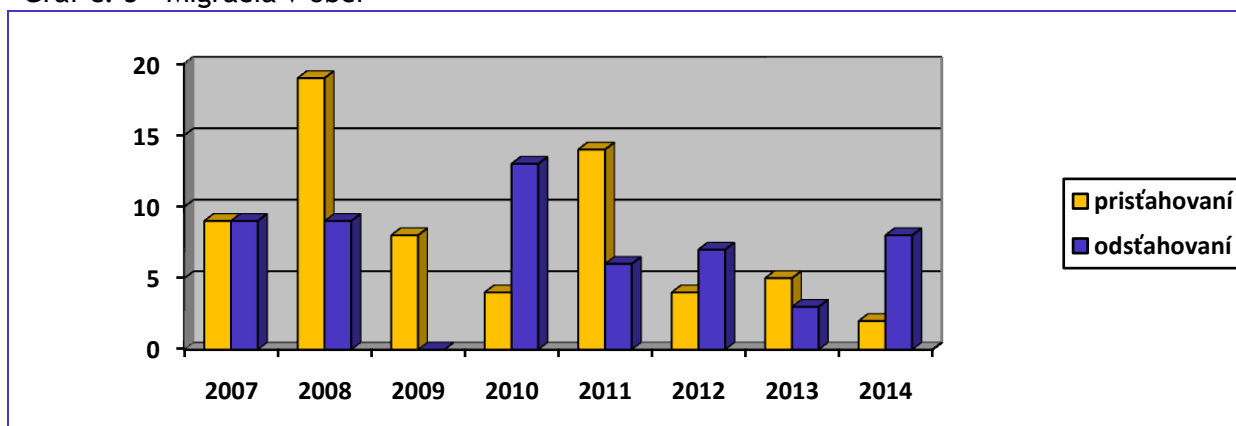
Graf č. 4 - Prirodzený prírastok počas rokov 2007 až 2014

Zdroj: OcÚ Velušovce

Ak ide o migračné pohyby obyvateľstva v obci Velušovce, tak je zrejmé, že v posledných rokoch prevláda migračný úbytok. To znamená, že v obci prevláda počet odšťahovaných obyvateľov nad prisťahovanými. Avšak celkový vývoj migrácie má v sledovanom období kolísavý priebeh a nedá sa určiť presný trend, podľa ktorého by sa vývoj riadil. Nasledujúci graf jasne ukazuje vývoj migrácie od roku 2007 až do roku 2014. Najviac osôb sa prisťahovalo do obce v roku 2008 a to až 19. Prisťahovanie mohlo spôsobiť veľa faktorov. Obec sa stala atraktívna pre potenciálnych prisťahovaných vďaka neustálemu rozvoju a zlepšujúcej sa technickej a sociálnej infraštruktúre. Naopak, najviac ľudí sa odšťahovalo v roku 2010, a to až 13. Dôvody odšťahovania môžu byť rôzne. Môže ísť o odchod za prácou do iného mesta, stagnujúci rozvoj bytového a domového fondu a iné.

Graf č. 5 - Migrácia v obci

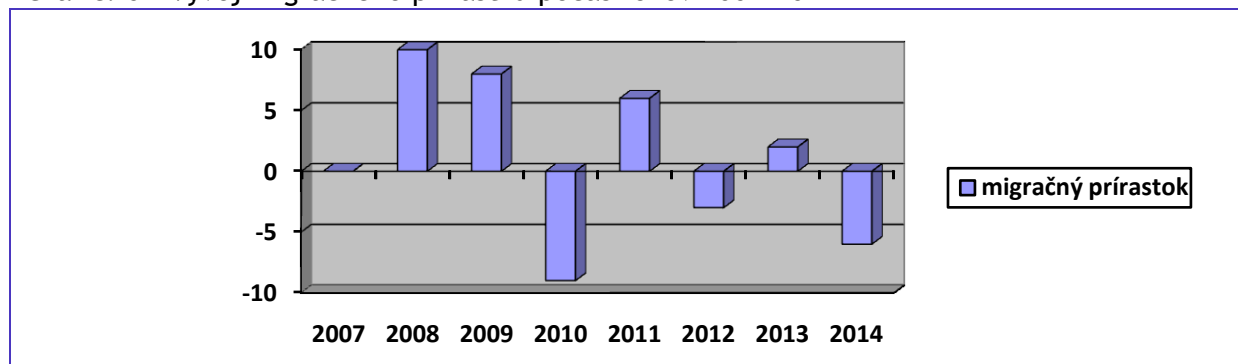

Zdroj: OcÚ Velušovce

Celkový migračný prírastok/úbytok je zobrazený v nasledujúcom grafe. Z grafu vidieť, že vývoj je rôzny v každom roku. Migračný prírastok má najvyššiu hodnotu v roku 2008. V tomto roku sa do obce prisťahovalo 19 osôb a odšťahovalo 9. Najnižšia hodnota migračného prírastku obec vykazuje v roku 2010. V tomto roku sa do obce prisťahovali iba 4 osoby a odšťahovaných bolo 13. V roku 2014 obec vykazuje negatívny migračný prírastok v hodnote -6.

Graf č. 6 - Vývoj migračného prírastku počas rokov 2007-2014

Zdroj: OcÚ Velušovce

Nasledujúca tabuľka uvádza, aký počet zastupujú muži a ženy v obci. Vývoj má podobný trend ako vývoj počtu obyvateľov. V oboch skupinách počet rástol do roku 2009. Od tohto roku počty v oboch skupinách opäť klesajú. Avšak počet žien je v každý sledovaný rok vyšší ako počet mužov. Momentálny počet žien v obci je 248 a mužov 245.

Tabuľka č. 5 - Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Muži	250	252	260	263	260	249	251	252	245
Ženy	255	255	258	263	263	260	255	253	248

Zdroj: ŠU SR

Vývoj hustoty obyvateľstva v obci mal počas rokov 2006 - 2014 kolísavý priebeh. Tak ako pri predchádzajúcich dvoch charakteristikách, tak aj teraz vidieť nárast hustoty obyvateľstva do roku 2009, po tomto roku hodnoty opäť klesajú. V súčasnosti je hustota obyvateľstva v obci Velušovce 85,88 obyv./km².

Tabuľka č. 6 - Hustota obyvateľov v obci

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hustota obyvateľov	87,95	87,09	87,95	88,29	90,18	90,30	87,35	87,00	85,88

Zdroj: ŠU SR

Nasledujúca tabuľka odráža vývoj počtu obyvateľov v jednotlivých vekových skupinách. Tak ako v prevažne každej zo slovenských obcí, najvyšší počet obyvateľov sa nachádza v produktívnom veku. Vývoj počtu osôb v produktívnom veku je tiež kolísavý a každým rokom sa mení. Z tabuľky vidieť, že počet osôb v poproduktívnom veku je 2x väčší ako počet osôb v predproduktívnom veku. Tento jav sa dá považovať za negatívny. Obec musí bojovať so starnúcim obyvateľstvom. Priemerný vek obyvateľstva sa drží na úrovni 39 rokov (údaj z OcÚ Velušovce 2015). Samozrejme hodnoty tohto ukazovateľa sa každý rok menia. Tieto zmeny však nie sú rapídne.

Tabuľka č. 7 - Počet obyvateľov v jednotlivých vekových skupinách

	2010	2011	2012	2013	2014
predproduktívny vek	52	53	56	62	60
produktívny vek	332	322	321	319	327
poproduktívny vek	109	105	103	99	95

Zdroj: ŠU SR

Náboženskú štruktúru odráža nasledujúca tabuľka. Dá sa povedať, že v obci sa skoro všetci obyvatelia hlásia k rímskokatolíckej cirkvi. U 14 osôb žijúcich v obci bolo zistené, že sa nehlásia k žiadnej cirkvi. U 5 osôb bolo náboženské vierovyznanie nezistené. Náboženská štruktúra je teda v obci Velušovce homogénna.

Tabuľka č. 8 - Náboženské vierovyznanie v obci

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	237	248	485
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	1	0	1
bez vyznania	8	6	14
iné	1	0	1
nezistené	3	2	5
spolu	250	256	506

Zdroj: SODB 2011

Štruktúru vzdelanosti vidieť v nasledujúcej tabuľke. Tabuľka odráža rôzne stupne vzdelanosti od základného cez stredoškolské až po jednotlivé odbory vysokoškolského štúdia. Najviac obyvateľov v obci Velušovce má základné vzdelanie, a to až 117 osôb. Druhé miesto zastáva učňovské vzdelanie bez maturity a stredné odborné vzdelanie taktiež bez maturity. Vysokoškolské vzdelanie má 35 osôb žijúcich na území obce. 62 osôb je bez školského vzdelania.

Tabuľka č. 9 - Vzdelanostná štruktúra v obci

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Pohlavie		Spolu
	muži	ženy	
základné	48	69	117
učňovské (bez maturity)	57	27	84
stredné odborné (bez maturity)	53	32	85
úplné stredné učňovské (s maturitou)	3	10	13
úplné stredné odborné (s maturitou)	34	51	85
úplné stredné všeobecné	3	15	18
vyššie odborné vzdelanie	1	1	2
vysokoškolské bakalárske	2	4	6
vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	9	18	27
vysokoškolské doktorandské	2	0	2
vysokoškolské spolu	13	22	35
bez školského vzdelania	36	26	62
nezistené	2	3	5
spolu	250	256	506

Zdroj: SODB 2011

Národnostná štruktúra v obci je podobná ako vo väčšine obcí, ktoré sa nachádzajú v topolčianskom okrese. Zaujímavé je, že všetci muži žijúci na území obce sa jednotne hlásia iba k slovenskej národnosti. V obci vo všeobecnosti prevláda slovenská národnosť. Jeden obyvateľ sa hlási k českej národnosti, jeden k poľskej a u jedného obyvateľa nebola národnosť zistená. Dá sa teda povedať, že národnostná štruktúra v obci je homogénna, rovnako ako aj náboženská štruktúra.

Tabuľka č.10- Národnostná štruktúra v obci

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
slovenská	247	256	503
česká	1	0	1
poľská	1	0	1

nezistená	1	0	1
spolu	250	256	506

Zdroj: SODB 2011

Štruktúru obyvateľstva podľa súčasnej ekonomickej aktivity, pohlavia a miesta narodenia vidíme v nasledujúcej tabuľke. Ekonomicky aktívnejší sú muži. V obci Velušovce sa nachádzajú aj šiesti pracujúci dôchodcovia. Nezamestnaných je 41. Z tohto počtu je viac polovica mužov. Nepracujúcich dôchodcov je 121. Pre 224 osôb žijúcich v obci sú Velušovce zároveň aj rodiskom. Podrobnejšie informácie týkajúce sa ekonomickej aktivity sú jasne zobrazené v nižšie uvedenej tabuľke.

Tabuľka č. 11- Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity, pohlavia a miesta narodenia

	muži	ženy	spolu
spolu	141	109	250
%	56,4	43,6	100
osoby na materskej dovolenke	0	1	1
pracujúci dôchodcovia	3	3	6
nezamestnaní	22	19	41
osoby na rodičovskej dovolenke	1	13	14
nepracujúci dôchodcovia	45	76	121
ostatní nezávislí	1	4	5
deti do 16 rokov	42	33	75
študenti stredných škôl	17	13	30
študenti vysokých škôl	2	6	8
ostatní závislí nezistení	1	2	3
úhrn obyvateľstva	250	256	506
narodení v obci spolu	115	109	224
narodení v obci v %	46,0	42,6	44,3

Zdroj: SODB 2011

Obyvatelia obce Velušovce pracujú v rôznych sférach ekonomiky. Niektorí pracujú priamo v obci, iní musia za prácou dochádzať do okolitých miest ako je napr. okresné mesto Topoľčany. Keďže obec je rozlohou zaradovaná medzi malé obce, je pochopiteľné, že nevie zabezpečiť dostatok pracovných miest pre svojich obyvateľov. Tí musia hľadať voľné pracovné miesta inde.

V nasledujúcej tabuľke možno vidieť údaje týkajúce sa jednotlivých odvetví ekonomickej činnosti, počet osôb pracujúcich v danom odvetví a takisto koľko z týchto osôb musí za svojou prácou dochádzať. Najviac zamestnaných osôb z obce pracuje v odvetví veľkoobchodu a maloobchodu. Obyvatelia obce pracujú aj v oblasti poľnohospodárstva. Ide konkrétne o pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace. Najmenej ľudí pracuje v ubytovacích službách, v gastronómii a reklame. Pre obyvateľov obce Velušovce sú atraktívne aj odvetvia ako školstvo a verejná správa.

Tabuľka č. 12 - Odvetvia ekonomickej činnosti v obci

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádzajúci a do zamestnania
pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	10	8	18	14
lesníctvo a ťažba dreva	2	1	3	2
ťažba uhlia a lignitu	0	1	1	0
výroba potravín	2	8	10	9
výroba odevov	0	2	2	2
výroba kože a kožených výrobkov	0	1	1	0
spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	4	0	4	4
výroba papiera a papierových výrobkov	0	1	1	1
výroba výrobkov z gumy a plastu	9	3	12	8
výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	3	0	3	2
výroba a spracovanie kovov	2	1	3	2
výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	5	1	6	6
výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	0	2	2	2
výroba elektrických zariadení	3	4	7	7
výroba strojov a zariadení i. n.	2	0	2	1
výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	2	5	7	6
výroba ostatných dopravných prostriedkov	1	0	1	0
výroba nábytku	8	3	11	7
iná výroba	2	1	3	2
oprava a inštalácia strojov a prístrojov	0	1	1	0
dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	2	0	2	2
zber, úprava a dodávka vody	2	0	2	2
zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	1	1	2	2
výstavba budov	5	1	6	6
inžinierske stavby	2	0	2	1
špecializované stavebné práce	8	4	12	8
veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	2	1	3	1
veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	8	8	16	13
maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	4	10	14	13
pozemná doprava a doprava potrubím	6	1	7	6
skladové a pomocné činnosti v doprave	3	0	3	3
poštové služby a služby kuriérov	0	2	2	2
ubytovanie	1	1	2	0
činnosti reštaurácií a pohostinstiev	1	1	2	0
nakladateľské činnosti	0	1	1	1
telekomunikácie	2	1	3	3
finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	1	3	4	4
poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	2	3	5	4
pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	1	0	1	1
činnosti v oblasti nehnuteľností	2	1	3	3
právne a účtovnícke činnosti	1	1	2	2
architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	2	0	2	2
reklama a prieskum trhu	0	1	1	1
prenájom a lízing	1	0	1	1

bezpečnostné a pátracie služby	1	0	1	1
administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	0	1	1	1
verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	7	5	12	11
vzdelávanie	3	9	12	11
zdravotníctvo	2	3	5	4
starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	1	1	2	1
sociálna práca bez ubytovania	1	0	1	1
činnosti členských organizácií	2	2	4	3
oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	0	1	1	1
zamestnávateľ v zahraničí	2	0	2	2
nezistené	10	3	13	7
spolu	141	109	250	199

Zdroj: SODB 2011

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Stav a vybavenosť technickej infraštruktúry je významný z hľadiska rozvoja obce. Dobrý stav technickej infraštruktúry prispieva aj k vyššej spokojnosti obyvateľstva a môže prilákať ekonomické subjekty. Dostatočne vybudovaná infraštruktúra približuje trh práce, služby a môže prilákať potenciálne podniky, ktoré sa budú lokalizovať práve na územia s dobrou TI. Lokalizovaním podnikateľských subjektov by sa znížila miera nezamestnanosti a rozvíjala by sa ekonomika celej obce. Budovanie zariadení TI však vyžaduje veľa finančných zdrojov, čo môže pre obec predstavovať prekážky. Obec môže však v tomto prípade žiadať aj o pomoc z fondov a programov EÚ a SR.

V decembri 1949 bola obec elektrifikovaná. Keďže rok elektrifikácie bol v 50-tych rokoch, v priebehu posledných rokov bola potrebná jej rekonštrukcia. Tá sa uskutočnila v roku 2011, ale iba v jednej časti. Elektrická sieť je momentálne v takom stave, že potrebuje ešte rekonštrukciu. Plynofikácia obce je realizovaná. Obec bola plynofikovaná v roku 1998 a na plynovod je napojených 80-90 % obyvateľov. Stav v tejto sieti je dobrý. Zásobovanie pitnou vodou sa realizuje obecným vodovodom. Na obecný vodovod je napojených 100% obyvateľstva. Kvalita pitnej vody je dobrá a zodpovedá všetkým hygienickým štandardom. V obci však chýba kanalizácia, čo sa považuje za negatívny jav. Kanalizácia je jednou zo základných zložiek technickej infraštruktúry. Čističku odpadových vôd obec tiež nemá. Vývoz odpadovej vody zo žump si vlastníci žump zabezpečujú sami. Zriadením ČOV by obec prispela k vyššej ochrane životného prostredia na svojom území.

Ak ide o miestne komunikácie, tak dĺžka miestnych vybudovaných komunikácií je 3,1 km. Dĺžka chodníkov je približne 500 m. V obci sa nachádzajú aj lávky a mosty cez potok. Jeich šesť. Obec nemá však prechody a žiadne parkoviská. Tie by bolo vhodné vybudovať pre zvýšenie bezpečnosti obyvateľov. Vo Velušovciach premávajú aj autobusové spoje do okresného mesta Topoľčany. Z tohto dôvodu sa tu nachádzajú aj tri autobusové zastávky.

Pokrytie telekomunikačnou sieťou a možnosť napojenia na internetovú sieť sú dobré. To, čo v obci jednoznačne potrebuje rekonštrukciu, je verejné osvetlenie.

Odpadové hospodárstvo si zaslúži rovnako takú veľkú pozornosť ako stav a vybudovanie technickej infraštruktúry. Efektívne riešenie odpadového hospodárstva dopomáha v dobrému estetickému vzhľadu obce a celkovej spokojnosti obyvateľov, ktorí v obci žijú. Obec tak chráni svoje životné prostredie. K základným prostriedkom ochrany životného prostredia patrí hlavne separácia odpadu. Obec má zavedený separovaný zber TKO (papier, sklo, plasty). V obci Velušovce sa vyseparovalo 4,56 t skla a 5,9 t plastu. Zmesový komunálny odpad predstavoval hodnotu 93,74 t. Zber komunálneho odpadu zabezpečuje firma

NEHLSSEN- EKO a likvidácia sa realizuje na skládke v obci Bojná. Odpad sa odváža raz za 14 dní. Obec bojuje aj s divokými čiernymi skládkami. Drobný stavebný odpad sa v obci rieši pomocou veľkoobjemových kontajnerov. Dvakrát ročne sa zberá nebezpečný odpad z domácností. Obec hodnotí svoje prostredie za dobré, avšak určite budú v budúcnosti potrebné nejaké zmeny a úpravy.

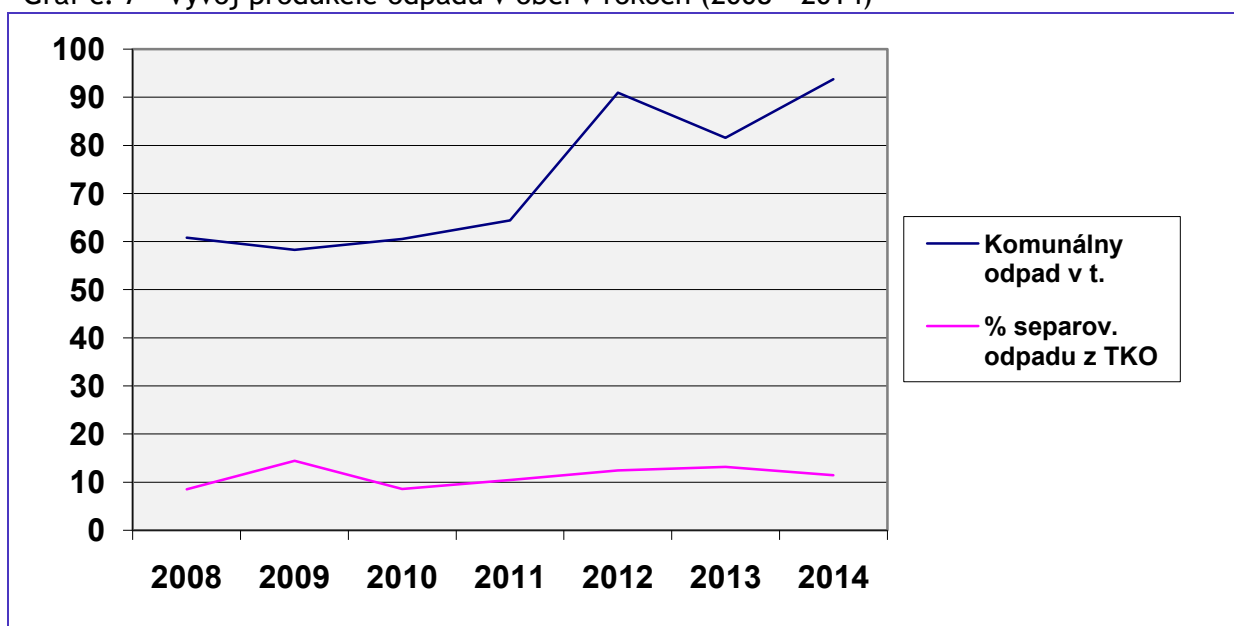
Charakteristiky odpadového hospodárstva v obci odráža aj nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 13 -Vývoj produkcie odpadu v obci v rokoch (2008 - 2014)

Roky	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
komunálny odpad v t	60,8	58,3	60,55	64,44	90,98	81,55	93,74
% separovaného odpadu z TKO	8,5	14,46	8,55	10,42	12,46	13,19	11,42

Zdroj: OcÚ Velušovce

Graf č. 7 - Vývoj produkcie odpadu v obci v rokoch (2008 - 2014)

Zdroj: OcÚ Velušovce

Množstvo komunálneho odpadu z roka na rok narastá. Už len z tohto dôvodu je dobré, že obec má zavedený separovaný zber odpadu. Podiel separovaného odpadu sa z roka na rok mení. Najviac vyseparovaného odpadu bolo v roku 2013, a to až 13,19 t.

SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Vybudovanie zariadení sociálnej infraštruktúry je rovnako dôležité ako vybavenosť obce technickou infraštruktúrou. Sociálna infraštruktúra sa vo väčšej miere dotýka samotných občanov a určuje ich spokojnosť. Množstvo služieb zo sociálnej sféry, ktoré obec ponúka svojim občanom, závisí aj od veľkosti obce, od finančných prostriedkov a od nárokov samotných obyvateľov obce. Ako už bolo zrejmé z demografických údajov, tak obec ma problém so starnutím obyvateľstva. Preto by mala venovať zvýšenú pozornosť starším obyvateľom obce a službám, ktoré im vie poskytnúť alebo zabezpečiť. Keďže obec sa zaraďuje medzi malé obce je jasné, že za niektorými službami musia obyvatelia dochádzať do okresného mesta Topolčany, lebo samotná obec tieto služby nedokáže zabezpečiť. Zo sociálnej infraštruktúry ovplyvňuje celkový rozvoj obce hlavne bytový a domový fond, štruktúra zdravotníctva a vzdelávacích zariadení a v neposlednom rade aj kvalita a kvantita poskytovaných sociálnych služieb.

Domový a bytový fond

Obec má typicky vidiecky charakter, a preto nemá ambície rozvíjať vyššie formy bytovej výstavby. Obec by sa mala snažiť zabezpečiť jej občanom vyhovujúce podmienky na bývanie, mladým rodinám poskytnúť stavebné pozemky, na ktorých by si mohli postaviť vlastné domy. Obyvatelia obce často nemajú záujem sťahovať sa do miest, sú zvyknutí na pokojné prostredie obce. V súčasnosti aj ľudia z miest preferujú sťahovanie do vidieckych sídiel kvôli lepšiemu stavu životného prostredia, tichu a pokojnému prostrediu. V nasledujúcich tabuľkách vidieť, koľko je obývaných bytov v rodinných a bytových domoch.

Celkový počet domov je v obci 184 a z toho obývaných je 148. Najviac domov sa vystavalo v rokoch od 1946 - 1990. Neobývaných domov je 36. V obci sa nachádza 195 bytov a z tohto počtu je obývaných 159. Najviac bytov je vo veľkosti od 40-80 m². Bytov nad 100 m² je približne 25. Typ kúrenia v bytoch je ústredné lokálne a v dvoch prípadoch je ústredné diaľkové. Neobývaných bytov je 36. Obývaných bytov v rodinných domoch je 151.

Tabuľka č. 14 - Bytový a domový fond

Domy	Domy obývané								Domy neobývané						Domy s nezistenou obývanosťou
spolu	Spolu	podľa typu			podľa obdobia výstavby				spolu	podľa dôvodu neobývanosti					spolu
184	148	rodinné domy	bytové domy	iné	do r. 1945	1946 - 1990	1991 - 2000	2001 a neskôr	36	zmena vlastníka v	určené na rekreáciu	uvolnené na prestavbu	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	0
		145	1	1	24	94	12	12		14	8	2	9	3	

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka č. 15 - Bytový a domový fond

Byty	Byty obývané															
Spolu	spolu	Podľa formy vlastníctva					Podľa počtu obytných miestností					Podľa veľkosti obytnej plochy v m ²				
195	159	vlastné byty v byt. domoch	byty vo vlast. rodin. domoch	obecné byty	družstevné byty	iné	1	2	3	4	5+	<40	40-80	81-100	100+	
		16	138	0	0	5	3	9	48	42	57	16	80	38	25	

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka č. 16 - Bytový a domový fond

Byty obývané									
Podľa typu kúrenia					Podľa zdrojov energie používaných na vykurovanie				
ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia		plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný
2	107	39	1		113	1	0	39	1

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka č. 17 - Bytový a domový fond

Byty neobývané					Byty s nezistenou obývanosťou
spolu	Podľa dôvodu neobývanosti				
36	zmena vlastníkov	určené na rekreáciu	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	0
	14	8	9	5	

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka č. 18 - Bytový a domový fond

Obývané byty v rodinných domoch													
spolu	Podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m ³				Podľa zásobovania vodou (vodovod)				Podľa vybavenosti domácností			Podľa pripojenia	
151	z toho				z toho				mobilný telefón	osobný počítač / notebook	osobné auto	na pevnú telefónnu linku	na internet
	<40	40-80	81-120	120+	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja	mimo bytu	bez vodovodu					
	3	26	68	54	136	6	2	2	129	79	98	55	75

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka č. 19 - Bytový a domový fond

Obývané byty v bytových domoch											
spolu	Podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m ³				Podľa zásobovania vodou (vodovod)		Podľa vybavenosti domácností			Podľa pripojenia	
6	z toho				z toho		mobilný telefón	osobný počítač / notebook	osobné auto	na pevnú telefónnu linku	na internet
	<40	40-80	81-120	120+	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja					
	0	2	4	0	6	0	5	3	3	0	4

Zdroj: SODB 2011

Vybavenosť domov a bytov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. vybavenosťou bytov ústredným kúrením, zásobovaním vodou, podľa celkovej podlahovej plochy bytu, pripojenosťou na siete, ale i podľa vybavenosti domácností mobilným telefónom, počítačom, osobným automobilom atď.

Podpora IBV môže prilákať nových obyvateľov a vytvoriť predpoklady pre celkový rozvoj obce.

Školstvo

Školstvo a jeho systém je jednou zo základných zložiek sociálnej infraštruktúry. V obci Velušovce sa však nenachádza ani základná a ani materská škola. Je to spôsobené tým, že v obci nie je dostatok detí na to, aby mohla škola efektívne fungovať. Deti musia tak dochádzať za vzdelaním do okolitých obcí. Deti, ktoré navštevujú materskú školu, dochádzajú 2 km do susednej obce a deti do základnej školy dochádzajú 4 km. Obec tým pádom nedisponuje ani telocvičňou. V parku sa však nachádza detské ihrisko.

Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

Pri súčasnom trende, kedy počet obyvateľov v poproduktívnom veku rastie, je veľmi dôležité, aby obce zabezpečovali pre obyvateľov sociálne služby vo vyhovujúcej kvalite a kvantite. Mnohé obce však tieto služby nevedia svojim obyvateľom sprostredkovať. Je to spôsobené viacerými faktormi. Ak obec nevie zabezpečiť určitú službu v požadovanom stave, obyvatelia obce musia za takouto službou dochádzať. Sociálne služby, ktoré v obci absentujú, hľadajú občania v okresnom meste Topoľčany alebo v okolitých obciach. Obec nemá zo sociálnej infraštruktúry vybudované školské zariadenia a ak ide o zariadenia poskytujúce sociálne služby, aj tie v obci Velušovce chýbajú. Obec neposkytuje opatrovateľskú službu a ani rozvoz stravy pre obyvateľov v obci. Vo Velušovciach nesídlí ani žiadny subjekt, ktorý by dané služby mohol zabezpečovať. Klub dôchodcov tu tiež absentuje.

Ak ide o zdravotnícke služby, možno povedať, že v tejto oblasti nastáva podobná situácia ako v oblasti školstva a sociálnych služieb. V obci sa nenachádza žiadne zdravotnícke stredisko a ani zdravotnícke zariadenie. Taktiež chýba ambulancia lekára a zubára.

Lekáreň musia obyvatelia obce Velušovce navštevovať v okresnom meste Topolčany alebo v okolitých obciach, ktoré lekárňou disponujú.

Služby obyvateľstvu

V obci sa nenachádzajú žiadne školské, zdravotnícke a sociálne zariadenia, ktoré by obyvateľom obce Velušovce poskytovali služby v rámci sociálnej infraštruktúry. Obdobná situácia sa prejavuje aj v oblasti ostatných služieb. Či už ide o stravovacie, ubytovacie služby alebo základné služby pre obyvateľov. Obec sa svojou rozlohou a počtom obyvateľov zaraďuje medzi malé obce, nedisponuje veľkým množstvom služieb, ktoré by poskytovala pre svojich občanov. Zabezpečením niektorých služieb by sa zvýšila spokojnosť obyvateľov žijúcich v obci a zvýšil by sa aj samotný rozvoj obce.

Zo zariadení, ktoré sa v obci nachádzajú, možno spomenúť futbalové ihrisko. Tu môžu obyvatelia obce tráviť svoj voľný čas. V obci sa nachádza aj park, kde je situované detské ihrisko. Tam deti a mládež z obce realizujú svoje voľnočasové aktivity.

Obrázok č. 6 - Park s ihriskom

Zdroj: OcÚ Velušovce

V obci Velušovce sa nachádza obecný úrad, kde môžu obyvatelia obce zastihnúť starostu obce v prípade, ak majú záujem zapájať sa do diania v obci. Ako v takmer každej obci, tak aj v obci Velušovce sa nachádza kultúrny dom, kde sa usporadúvajú rôzne akcie. Sem sa môžu prísť obyvatelia obce, ale aj obyvatelia okolitých obcí kultúrne vyžiť. V kultúrnom dome sa cvičí aj aerobik. Obec má tiež k dispozícii knižnicu. Ak však ide o zariadenia ako športový areál, multifunkčné ihrisko, tenisový kurt, tak tie v obci nemožno nájsť.

Obrázok č. 7 - Obecný úrad

Zdroj: OcÚ Velušovce

Obrázok č. 8 - Kultúrny dom v obci Velušovce

Zdroj: OcÚ Velušovce

V obci chýba taktiež matrika, samostatná ambulancia praktického lekára pre dospelých, samostatná ambulancia praktického lekára pre deti a dorast, lekareň. Záležitosti týkajúce sa týchto oblastí musia obyvatelia vybavovať v okolitej obci vo vzdialenosti 4 km. Spoločný stavebný úrad je vzdialený 12 km od obce. Vo Velušovciach je pojazdná pošta. Obec taktiež nedisponuje pohrebníctvom. Pre veriacich sa v obci nachádza kostol, ktorý je rímsko-katolícky, ďalej cintorín a dom smútku.

Ubytovacie a stravovacie zariadenia v obci nie sú. Obyvatelia nemajú k dispozícii žiadnu reštauráciu, kaviareň, pizzeriu, jedáleň, bufet, rýchle občerstvenie, cukráreň a ani bar. Tieto zariadenia sú významné z hľadiska rozvoja cestovného ruchu, pretože tvoria sekundárnu ponuku cestovného ruchu. V obci sa však nachádza jedno pohostinstvo, ktoré v dostačujúcej miere uspokojuje potreby občanov. Nájdeme tu aj predajňu potravinárskeho a nepotravinárskeho tovaru.

Obecné zastupiteľstvo komunikuje s občanmi prostredníctvom web stránky s adresou <http://www.velusovce.sk/>. Sem sa pridávajú rôzne príspevky a dokumenty, ktoré prinášajú pre obyvateľov obce zaujímavé informácie a novinky o dianí v obci. Občania tiež dostávajú informácie na tabuli obecného úradu. Obecný úrad vo Velušovciach má dvoch zamestnancov.

EKONOMICKÁ ZÁKLADŇA OBCE

Ekonomická základňa obce odráža zdroje, ktoré má obec k dispozícii a pomocou ktorých riadi život v obci, či už po ekonomickej, sociálnej, technickej alebo kultúrnej stránke. Sú to zdroje nielen finančné, ale aj ľudské, technické a v neposlednom rade aj pozemky a stavby, ktoré obec vlastní. Efektívne riadiť ekonomickú stránku obce a jej rozpočet ovplyvňuje veľa faktorov. Ide jednak o potreby samotnej obce, ale aj o potreby obyvateľov žijúcich v obci. Z ekonomického hľadiska sa sledujú rôzne faktory, ktoré ovplyvňujú život v obci. Je to napríklad miera nezamestnanosti, ponuka pracovných miest, množstvo podnikateľských subjektov a ich zameranie a tiež výška finančných prostriedkov a štruktúra majetku obce.

Nasledujúca tabuľka odráža vývoj miery nezamestnanosti, počet nezamestnaných a podiel dlhodobo nezamestnaných z celkového počtu nezamestnaných v obci od roku 2007 až po rok 2014. Vývoj počtu nezamestnaných počas spomínaných rokov má rôzny priebeh. Dá sa povedať, že počet nezamestnaných rástol do roku 2012, v tomto roku dosiahol svoje maximum a to 50. Od tohto roku počet klesal. Podiel dlhodobo nezamestnaných však z roka

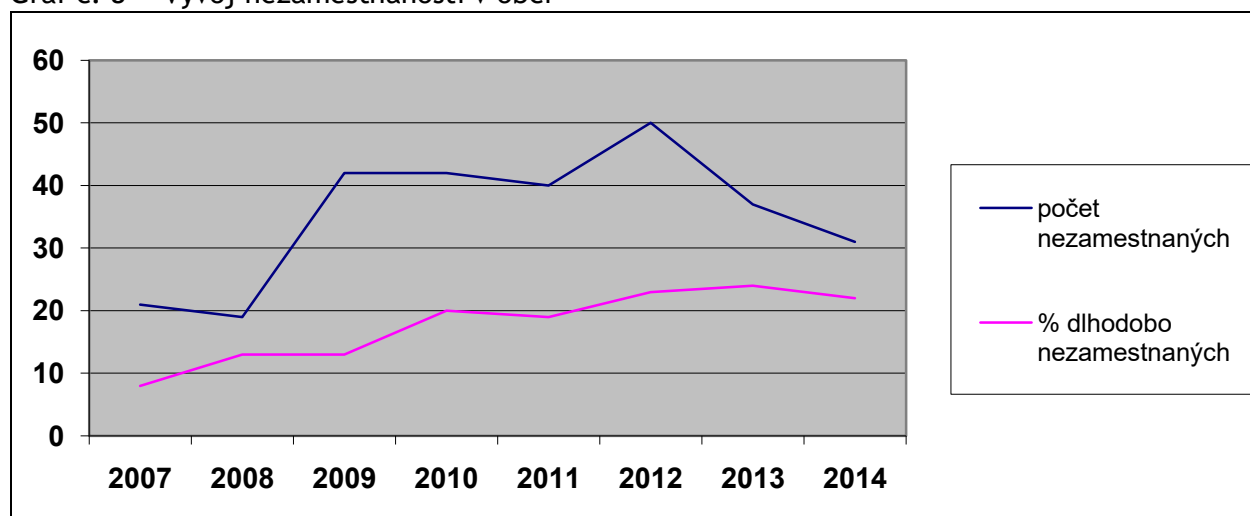
na rok rastie. Tento trend je spôsobený možno aj tým, že v obci nie je dostatok pracovných príležitostí, žiadny podnikateľský subjekt, ktorý by mohol občanom poskytnúť voľné pracovné miesta a tak výrazne prispieť k poklesu miery nezamestnanosti. S týmto problémom bojuje veľa malých obcí.

Tabuľka č. 20 - Miera nezamestnanosti v obci

Miera nezamestnanosti v obci	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
počet nezamestnaných	21	19	42	42	40	50	37	31
% dlhodobo nezamestnaných z počtu nezamestnaných	8	13	13	20	19	23	24	22

Zdroj: OcÚ Velušovce

Graf č. 8 - Vývoj nezamestnanosti v obci

Zdroj: OcÚ Velušovce

Ak ide o podnikateľskú sféru v obci, tú odráža nasledovná tabuľka. Tabuľka prezentuje najväčších zamestnávateľov v obci. Sem patrí predajňa COOP Jednota, tá však zamestnáva iba dvoch zamestnancov, čo je pre túto prevádzku úplne postačujúce. V obci sa nenachádzajú žiadne veľké podnikové prevádzky, fabriky a ani firmy. Výhodou je, že životné prostredie nie je ohrozované emisiami vyprodukovanými spomenutými firmami. Jednotlivé zložky ŽP, čiže voda, pôda a ovzdušie sa teda vo veľkej miere neznečisťujú. Nevýhodou absencie väčších podnikateľských subjektov je, že ich existencia by mohla znížiť mieru nezamestnanosti a rozhybať ekonomiku obce.

Tabuľka č. 21 - Najväčší zamestnávateľia v obci Velušovce

Názov	Počet zamestnancov	zameranie
predajňa COOP Jednota	2	obchod
Chmelárs.r.o.	výrobu má v Topolčanoch	výroba plastových okien
PPD Prašice	-	poľnohospodárstvo

Zdroj: OcÚ Velušovce

Štruktúra obyvateľstva z hľadiska ekonomiky ako aj rozdelenie EAO a popis sú podrobnejšie spomínané v kapitole Obyvateľstvo.

Majetok obce

Do majetku obce sa zaraďujú najčastejšie finančné prostriedky, pozemky a stavby, ktoré obec vlastní. Obec by si mala zodpovedne viesť a evidovať štruktúru majetku, čím by zabezpečila efektívne riadenie svojich zdrojov. Majetok obce sa skladá z rôznych prvkov,

ako je dlhodobý hmotný a nehmotný majetok, finančné prostriedky, krátkodobý majetok a obežný majetok. Samotný majetok obce má právo využívať iba samotná obec. V prípade potreby môže obec rozhodnúť o prípadnom prenájme alebo o dočasnom užívaní konkrétneho majetku inými osobami.

Nasledujúca tabuľka prehľadne odráža stav voľných budov a pozemkov v obci. Stav týchto pozemkov alebo budov je buď veľmi zlý a potrebuje rekonštrukciu alebo vyhovujúci. Pozemky, ktoré sú voľné, by sa mali využiť na športové aktivity. Slúžili by na uspokojovanie potrieb občanov zo športového hľadiska. Treba dodať, že vo vlastníctve je okrem voľných pozemkov a budov aj futbalové ihrisko a samozrejme všetky verejné priestranstvá.

Tabuľka č. 22 - Prehľad o stave voľných budov/pozemkov v obci k 31.12.2014

voľné budovy/pozemky	stav, v akom sa nachádza	možný účel využitia voľnej budovy/pozemku
Grežd'ovec	havarijný	nájomné byty
TJ Šatne	havarijný	športové aktivity
530/3	dobrý	športové aktivity
530/1	dobrý	multifunkčné ihrisko

Zdroj: OcÚ Velušovce

V nasledovnej tabuľke možno sú uvedené budovy, ktoré má obec vo vlastníctve. Ich stav je prevažne nevyhovujúci a sú potrebné ich rekonštrukcie. Rekonštrukciou by sa zlepšila estetická stránka a budova by lepšie splňala svoj účel. Zlepšili by sa podmienky pre ľudí, ktorí v budove pracujú alebo ju využívajú. To by dopomohlo k zvýšeniu spokojnosti občanov a hlavne zamestnancov.

Tabuľka č. 23 - Využitie budov vo vlastníctve obce

budova	stav	súčasný využitie
Grežd'ovec	havarijný	žiadne
TJ Šatne	havarijný	požiarnici
Obecný úrad	havarijný	obecný úrad
Kultúrny dom	dobrý	
Dom smútku	dobrý	
Hostinec	nutná rekonštrukcia	prenájom
Anjel Zvonica	nutná rekonštrukcia	

Zdroj: OcÚ Velušovce

Tabuľka č. 24 - Využitie pozemkov vo vlastníctve obce

pozemok	popis	využitie
530/1	futbalové ihrisko	futbalové ihrisko
181/1, 181/2, 181/5, 181/6	verejné priestranstvo	verejné priestranstvo

Zdroj: OcÚ Velušovce

Samotný majetok obce z komplexného hľadiska odráža nasledujúca tabuľka. Z tabuľky je jasné, že najvyššiu čiastku zastáva dlhodobý hmotný majetok. Z jeho zložiek je najviac finančných prostriedkov sústredených v časti budovy a stavby. Dlhodobým nehmotným majetkom obec nedisponuje. Celková posledná účtovná hodnota majetku na konci roka

2014 bola 246 032,04 Eur. Celková nadobúdacia hodnota majetku obce k 31.12.2014 je 354 659,55 Eur. Výška dlhodobého majetku z roka na rok rastie, čo sa dá považovať za veľmi pozitívny jav. Obec sa snaží tak hospodáriť s majetkom, aby záverečný účet obce nevykazoval hlboký schodok. Jej hospodárenie je rovnovážne alebo prebytkové.

Tabuľka č. 25 - Majetok obce

	2010	2011	2012	2013	2014
dlhodobý hmotný	455389	499131	495875,17	495647,7	518636,7
- pozemky	35774	35831	35811,13	35811,13	48305,84
- budovy, stavby	57177	169540	169539,9	169539,9	173318,62
- inventár	24490,47	25533,02	27053,96	27597,67	28282,57
- dopravné prostriedky	1220	1220	1220,47	1220,47	1220,47
- drobný DHM	2598	2598	2597,66	2597,66	2311,96
- ostatný HM	9937	9937	6701,13	6473,66	6473,66
dlhodobý nehmotný	0	0	0	0	0
dlhodobý finančný	103121	103121	103121,33	103121,33	103121,33
obežný majetok	19060	4378	7722,26	13417,69	20423,97

Zdroj: OcÚ Velušovce

V nasledujúcej tabuľke možno vidieť, že hospodárenie obce Velušovce je prevažne efektívne. Schodok nevznikol v žiadnom roku hospodárenia obce, najvyšší prebytok obec eviduje v roku 2009. Obec sa snaží riadiť svoje financie efektívne a stav jej rozpočtu za rok 2014 nasleduje tabuľka č. 27.

Tabuľka č. 26 - Vývoj stavu rozpočtu obce v rokoch 2008-2013

	2008 v tis. SK	2009 v Eur	2010 v Eur	2011 v Eur	2012 v Eur	2013 v Eur
Príjmy celkom	3 356	107 211	95 479	97 972	88 614,28	97 013, 11
Výdavky celkom	3 146	89 169	95 479	97 663	88 614,28	91 607,00
Hospodárenie obce	+210	+18 042	0	+309	0	+5 406,11
Bežné príjmy	2 848	96 987	83 846	91 213	88 493,97	97 013,11
Bežné výdavky - obec	2 089	74 888	89 765	78 179	69 714,68	91 607,00
Bežné výdavky - ZŠ	-	-	-	-	-	-
Stav bežného rozpočtu	+759	+22 099	-5 919	+13 034	+18 779,29	+5 406,11
Kapitálové príjmy	200	3 585	9	0	0	0
Kapitálové výdavky	1057	10 961	2 394	19 485	18 899,60	0
Stav kapitálového rozpočtu	-857	-7 376	-2 385	-19 485	-18 899,60	0
Príjmové finančné	309	6 639	11 624	6 760	120,31	0

operácie						
Výdavkové finančné operácie	0	3 320	3 320	0	0	0
Stav z finančných operácií	+309	+3 319	+8 304	+6 760	+120,31	0

Zdroj: OcÚ Velušovce

Tabuľka č. 27 - Rozpočet za rok 2014

Prijmy	Suma v Eur
Bežné príjmy	104 999,02
Kapitálové príjmy	5 000,00
Príjmové finančné operácie	4 800,00
Vlastné príjmy RO s právnou subjektivitou - neinvestičné poplatky	-
Rozpočtové príjmy obce spolu:	114 799,02
Mimorozpočtové príjmy obce:	9 687,43
Mimorozpočtové príjmy ZŠ:	-
PRÍJMY CELKOM:	124 486,45

Výdavky	Suma v Eur
Bežné výdavky	98 171,62
Kapitálové výdavky	5 585,04
Výdavkové finančné operácie	4 300,00
Vlastné výdavky RO s právnou subjektivitou - neinvestičné poplatky	-
Rozpočtové výdavky obce spolu:	108 056,66
Mimorozpočtové výdavky obce:	4 111,83
Mimorozpočtové výdavky ZŠ:	-
VÝDAVKY CELKOM:	112 168,49

Zdroj: OcÚ Velušovce

Hospodárenie obce v roku 2014 bolo prebytkové. Obec hospodárila s prebytkom 6 742,36 €.

ZDRUŽENIA A ORGANIZÁCIE NA ÚZEMÍ OBCE

V každej obci sa združujú obyvatelia so spoločnými záujmami do spolkov a organizácií. Aj na území obce Velušovce sa nachádzajú spolky a zruční ľudia, ktorí prispievajú k spoločenskému životu v obci. V obci sa nachádzajú umelecké dielne pre deti a mládež. Tieto dielne sídlia v kultúrnom dome. Podnecujú tvorivosť detí a zároveň slúžia ako záujmový krúžok, kde deti môžu tráviť svoj voľný čas. V obci sa nenachádzajú žiadne tanečné a ani hudobné súbory. Nasledujúce tabuľky zobrazujú významné osoby, ktoré pôsobia alebo pôsobili na území obce a tiež organizácie a združenia pôsobiace v obci.

Tabuľka č. 28 - Významné osoby, ktoré sa narodili alebo pôsobili v obci

meno	oblasť pôsobenia
Vilhem Novotný	bábkoherec
Rev. Ben Vančo, BA. MA.	kňaz a misionár pôsobiaci v Kanade
Ladislav Vančo	kaligrafia

Zdroj: OcÚ Velušovce

Tabuľka č. 29 - Organizácie alebo združenia pôsobiace na území obce

Organizácia	počet členov
DHZ obce Velušovce	26
Polovné združenie Vinohrady	nezistené

Zdroj: OcÚ Velušovce

Obec je členom Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) v rámci Tribečsko-inoveckého regiónu (TIR) - 49 obcí okresu Topolčany ako aj mesto Topolčany. Velušovce sú členom mikroregiónu Spoločenstvo obcí topolčiansko-duchonského mikroregiónu (SOTDUM), kde patria obce Prašice, Jacovce, Tesáre, Nemečky, Velušovce, Podhradie, Závada, Tvrdomestice a mesto Topolčany. Na základe ďalšej iniciatívy starostov obcí sa postupne pripojili v roku 1998 aj obce Kuzmice a Nemčice. V roku 2008 sa pridružili obce Tovarníky a Krušovce. Taktiež v roku 2009 vznikla Miestna akčná skupina Spoločenstva obcí topolčiansko-duchonského mikroregiónu a v súčasnosti má MAS SOTDUM 38 členov, z toho 16 z verejného, 9 z podnikateľského a 13 z občianskeho sektora. Väčšia časť obcí má zastúpenie verejného, súkromného a občianskeho sektora.

Obrázok č. 9 - Znak SOTDUM

Zdroj: internet

VYHODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO OBDOBIA

Obce Velušovce nemala spracovaný PHSR na obdobie rokov 2007 - 2013. Aj napriek tomu sa v obci realizovalo niekoľko projektov, ktoré podmienili rozvoj samotnej obce. Tieto projekty sa realizovali v rôznych oblastiach. Obec zrekonštruovala historickú pamiatku, ktorá sa nachádza na jej území. Rekonštrukciou dosiahla zachovanie a zlepšenie stavu. Obec tiež zrekonštruovala dom smútku. Tento projekt sa zaraďuje svojou finančnou náročnosťou medzi druhý najdrahší projekt uskutočnený do roku 2011 v obci. Finančne najnáročnejším projektom bola rekonštrukcia miestnych komunikácií.

Obec sa snaží udržiavať svoje miestne komunikácie v dobrom a vyhovujúcom stave. Stav technickej infraštruktúry je veľmi dôležitým faktorom, ktorý podmieňuje celkový rozvoj obce a spokojnosť samotných obyvateľov.

Obec v rámci svojich projektov postavila aj drevený altánok na ihrisku. Ten slúži miestnym obyvateľom na trávenie voľných chvíľ a zároveň príjemne dopĺňa prostredie samotného ihriska po estetickú stránku. V nasledujúcej tabuľke možno nájsť všetky realizované aktivity obce do roku 2011. V tabuľke sa nachádzajú informácie týkajúce sa roku realizácie projektu a ich finančná náročnosť.

Tabuľka č. 30 - Realizované projekty do roku 2011

Názov projektu	Popis	Rok realizácie	Finančná náročnosť
Anjel - zvonica	rekonštrukcia miestnej zvonice	2009	10 901,24€
Dom smútku	rekonštrukcia miestneho domu smútku	2006 - 2011	54 575 €
Altánok na ihrisku	výstavba dreveného altánku	2011	4 895€
Miestne komunikácie	rekonštrukcia miestnych ciest	2011	34 899,60 €

Zdroj: OcÚ Velušovce

Obec Velušovce sa usiluje o svoj rozvoj neustále. V roku 2014 tiež realizovala dve aktivity, ktoré prispeli k rozmachu. Tieto dve aktivity boli smerované k zvýšeniu spokojnosti obyvateľov žijúcich na území obce.

Jednou z aktivít bola rekonštrukcia miestneho rozhlasu. Pomocou miestneho rozhlasu obec komunikuje so svojimi občanmi. Vďaka nemu obec oznamuje obyvateľom rôzne dôležité informácie a oznamy, ktoré by občanov zaujímali alebo by mali viesť.

Druhou aktivitou v roku 2014 bola výstavba chodníkov pre peších chodcov. Dostatočné množstvo chodníkov a ich kvalita je neoddeliteľnou súčasťou technickej infraštruktúry. Výstavbou chodníkov sa zvyšuje bezpečnosť peších chodcov.

- Rekonštrukcia miestneho rozhlasu
 - rok realizácie: 2014
 - finančná náročnosť: 5 585 €
- Výstavba chodníkov pre peších
 - rok realizácie: 2014
 - finančná náročnosť: 5 044 €

Na najbližšie obdobie sú pripravené projektové zámery, ktoré sú popísané v programovej časti dokumentu. Tieto projekty tiež budú smerované k rozvoju obce a k zvýšeniu spokojnosti obyvateľov obce. Plánované projekty zvýšia technickú, ale aj občiansku vybavenosť a celkový vzhľad obce. Obec sa stane atraktívnejšou nielen pre svojich obyvateľov, ale aj širšie okolie samotnej obce. Tým, že obec bude mať vypracovaný PHSR na obdobie 2015 - 2020, môže žiadať finančné prostriedky na svoj rozvoj a rozmach z fondov Európskej únie a iných dotačných programov.

VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Za účelom zistenia názorov miestnych obyvateľov o spokojnosti a kvalite života v obci Velušovce bol uskutočnený dotazníkový prieskum, ktorý umožnil obyvateľom vyjadriť názory na jednotlivé oblasti života v obci a zároveň navrhnúť možnosti riešenia problémov, ktoré v obci vnímajú.

Dotazníkový prieskum má za úlohu pomôcť predstaviteľom obce pri hľadaní možností na zlepšenie kvality života obyvateľov prostredníctvom zistenia ich potrieb. Dotazníkový prieskum predstavuje dôležitý nástroj pri definovaní rozvojových priorít a cieľov obce Velušovce v ďalšom období. Vyplnenie dotazníkov pomôže zlepšiť oblasti hospodárskeho

a sociálneho rozvoja obce, pričom pri stanovovaní ďalšieho smerovania obce sa bude vychádzať aj z týchto podkladov.

Dotazníkový prieskum prebiehal v dvoch formách - v tlačenej podobe a v elektronickej podobe. Tlačená verzia dotazníkov bola roznesená prostredníctvom zástupcov Obecného úradu do domácností a následne zozbieraná a odovzdaná na vyhodnotenie. Elektronický online dotazník bol zverejnený na webovej stránke obce, kde ho vyplňali občania obce, ktorí sa preklikli na zverejnený odkaz.

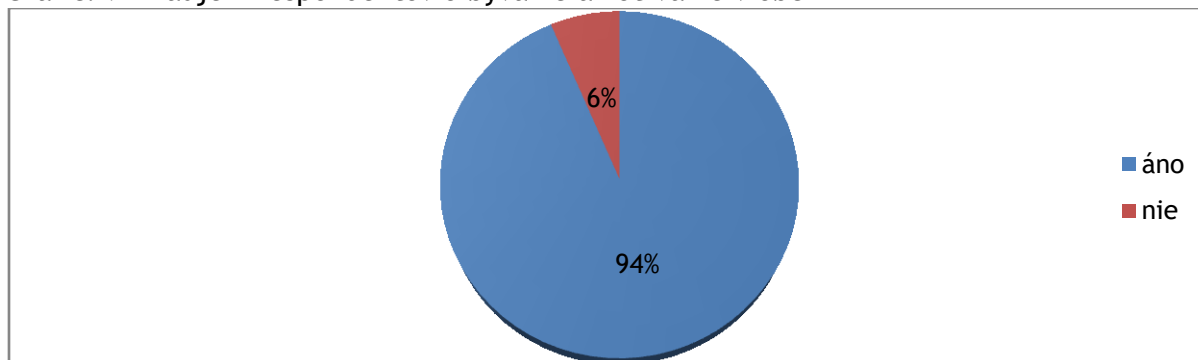
Účast' občanov na dotazníkovom prieskume bola veľmi nízka, vrátilo sa necelých 20 % rozoslaných dotazníkov.

Charakteristika respondenta

Dotazníkový prieskum sa skladal z niekoľko častí. Prvá časť prieskumu bola venovaná charakteristike respondenta. Na základe tejto časti možno zistiť bližšie informácie o respondentovi, t. j. pohlavie, vek respondenta a miesto pracoviska respondenta. Prvá časť dotazníkového prieskumu pomáha zistiť názory a návrhy obyvateľov obce v rôznych vekových skupinách. Dotazníkového prieskumu v obci Velušovce sa zúčastnilo 51 % žien a 49 % mužov.

Stráviť svoju budúcnosť v obci Velušovce plánuje až 94 % opýtaných respondentov. Presne 6 % respondentov uviedlo, že neplánuje stráviť svoju budúcnosť v obci. Z daných výsledkov možno konštatovať pozitívny záujem obyvateľov o zotrvanie v obci, čo pre obec predstavuje pozitívne zistenie.

Graf č. 9 - Záujem respondentov o bývanie a zotrvanie v obci

Zdroj: vlastné spracovanie

Vekovú štruktúru obyvateľov sme sledovali na základe vekových skupín uvedených v tabuľke.

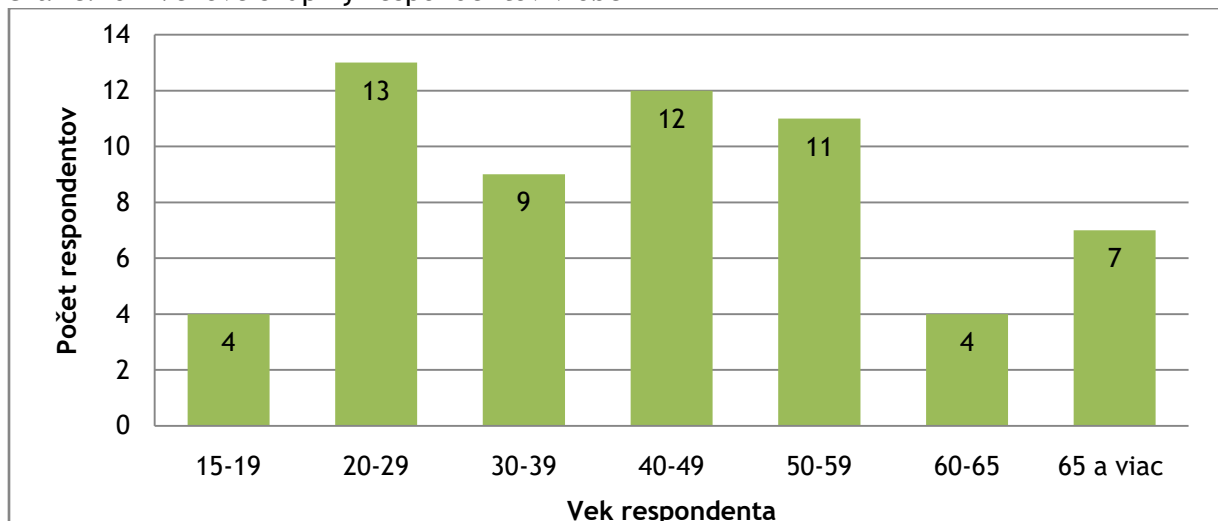
Tabuľka č. 31 - Veková štruktúra respondentov

Vek respondenta	Počet respondentov
15-19	4
20-29	13
30-39	9
40-49	12
50-59	11
60-65	4
65 a viac	7

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf č.10 - Vekové skupiny respondentov v obci

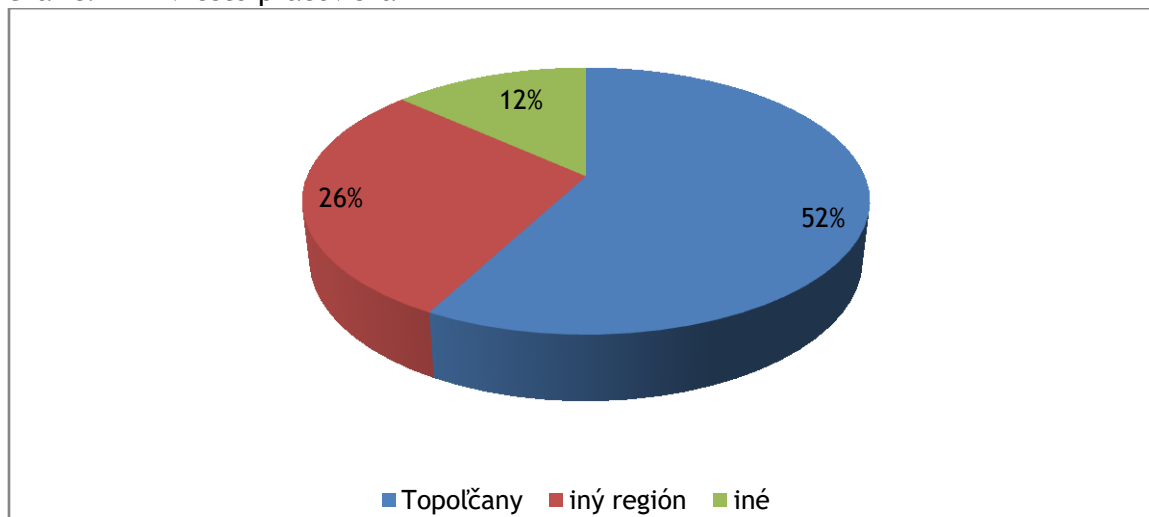

Zdroj: vlastné spracovanie

Na dotazníkovom prieskume sa najviac zúčastnilo opýtaných respondentov vo vekovej skupine od 20-29 rokov, 40-49 rokov a 50-59 rokov. Naopak najmenej respondentov sa na dotazníkovom prieskume zúčastnilo vo vekovej skupine od 15-19 rokov. V dotazníku sú teda názory mládeže vyjadrené iba v malej miere.

Čo sa týka miesta pracoviska, tak viac ako polovica opýtaných respondentov (52%) uviedla, že miesto ich pracoviska je v okresnom meste Topolčany. V inom regióne pracuje 26 % obyvateľov obce. Z tohto faktu vyplýva, že väčšina obyvateľov žijúcich v obci dochádza za prácou do blízkych miest. Obec neponúka dostatočné pracovné možnosti pre svojich občanov.

Graf č. 11 - Miesto pracoviska

Zdroj: vlastné spracovanie

Obec ako miesto bývania

Nasledovná časť dotazníkového prieskumu bola zameraná na obec ako miesto bývania. Cieľom danej časti bolo zistiť, ako obyvatelia vnímajú obec ako miesto trvalého bydliska, čo ich motivuje, aby v danej obci zotrvali i naďalej a naopak, čo ich demotivuje v obci

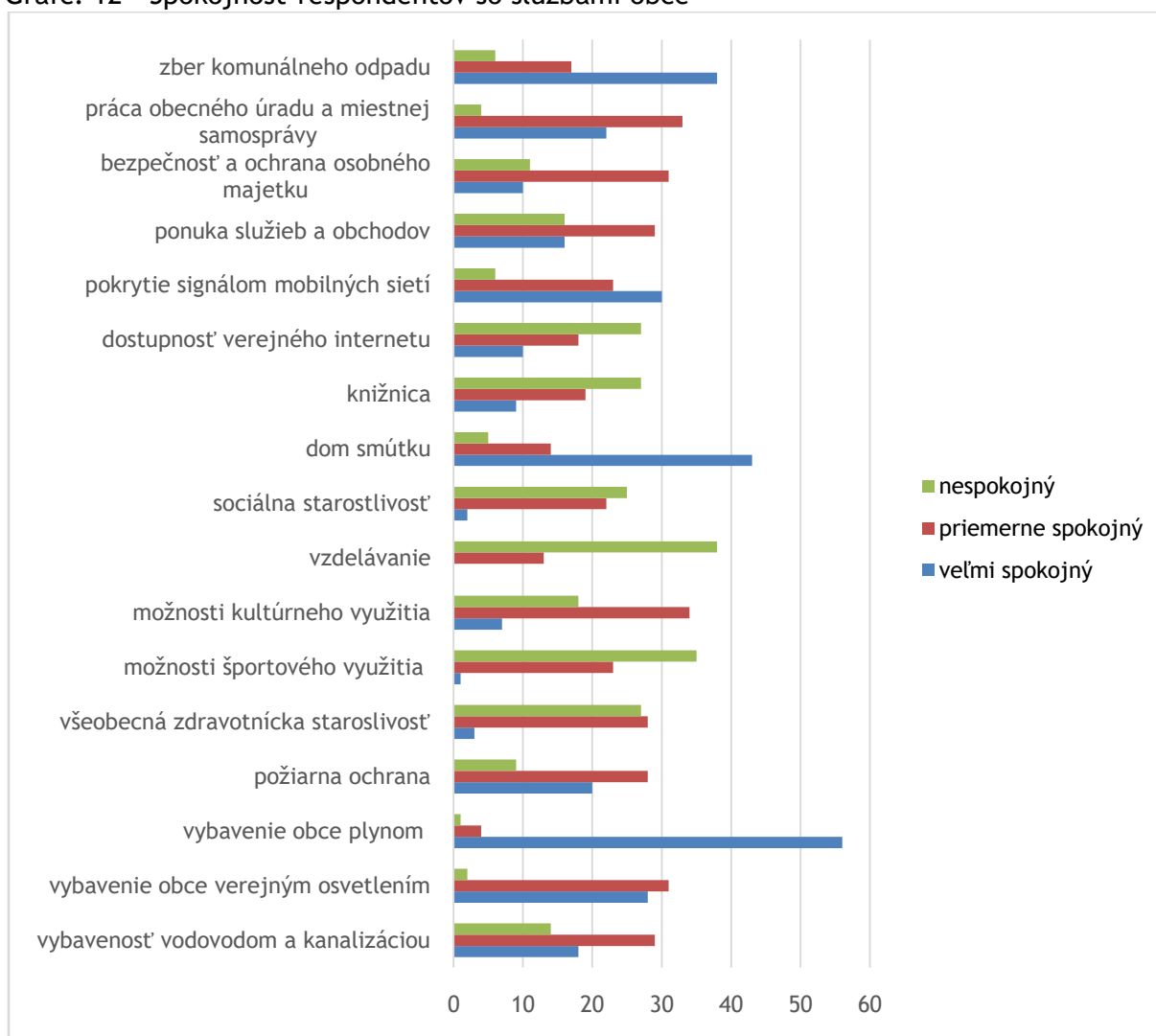

a vedie k prípadnému odst'ahovaniu sa. Opýtaní respondenti mohli vyjadriť svoj názor tiež k službám, ktoré sú v obci poskytované.

Z odpovedí uvedených v dotazníkovom prieskume až 92 % opýtaných respondentov uviedlo, že sú viazaní k obci tým, že predstavuje ich rodisko, majú tu rodinné zázemie a vlastnia tu nehnuteľnosť. K ďalším kategóriám obyvatelia neprípisujú vážny dôvod ich zotrvania v obci.

Na to, aby bola zabezpečená dobrá kvalita života v obci Velušovce, je potrebné vedieť spokojnosť so službami v obci. Ďalšou skúmanou kategóriou je technická a sociálna infraštruktúra. Obyvatelia obce sú najviac spokojní s vybavením obce verejným osvetlením a plynom, zberom komunálneho odpadu a so vzhl'adom budovy domu smútku. Najviac respondentov vyjadrilo svoju nespokojnosť s možnosťou vzdelávania sa v obci, so športovým vyžitím a dostupnosťou verejného internetu.

Grafč. 12 - Spokojnosť respondentov so službami obce

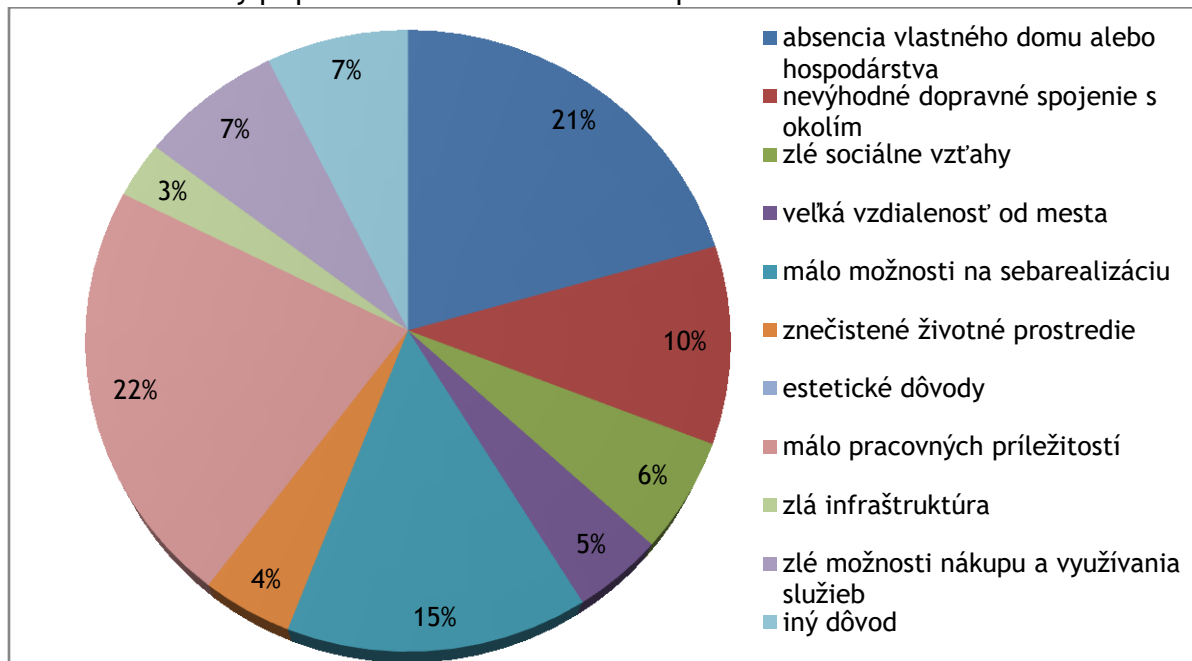
Zdroj: vlastné spracovanie

Podstatným dôvodom pre prípadné odst'ahovanie sa z obce väčšina respondentov uviedla absenciu vlastného domu a málo pracovných príležitostí. Z ďalších dôvodov tu boli uvedené nevýhodné spojenie s okolím, málo možností na sebarealizáciu, zlé možnosti nákupu a využívania služieb. K ostatným dôvodom ako sú zlé sociálne vzťahy, veľká vzdialenosť od

mesta, znečistené životné prostredie, estetické dôvody a zlá infraštruktúra obyvatelia obce Velušovce neprisúhlasia väčší dôraz na ich prípadné odsťahovanie sa z obce.

Grafč. 13 - Dôvody prípadného odsťahovania sa respondentov z obce

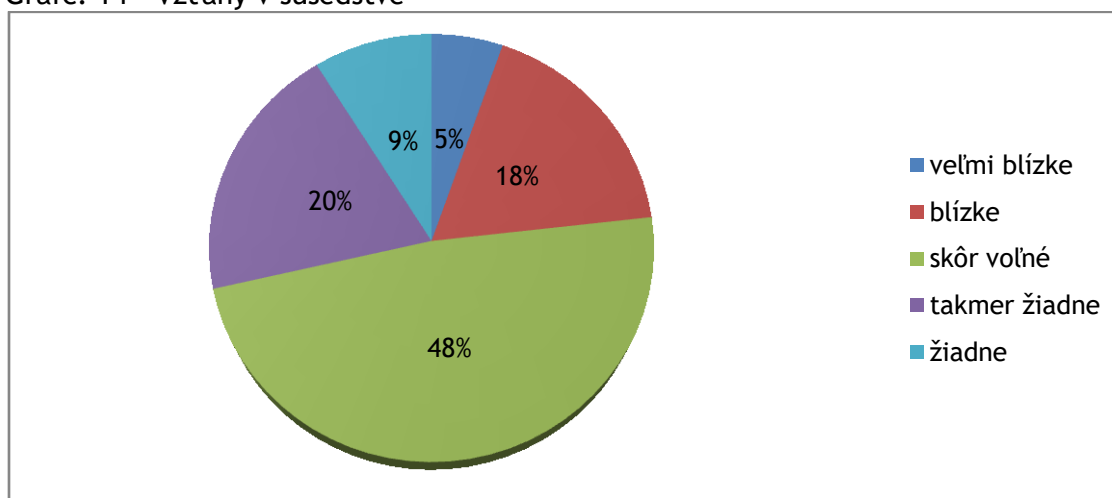

Zdroj: vlastné spracovanie

Obec ako sociálny priestor

Kvalita života v obci Velušovce a spokojnosť obyvateľov do istej miery ovplyvňujú vzájomné susedské vzťahy, zapojenie sa obyvateľov obce do rozvojových činností v obci a tiež vzťah miestnej samosprávy k obyvateľom. Nasledovné ukazovatele sú predmetom tretej časti dotazníkového prieskumu. Väčšina opýtaných respondentov (48%) uviedla, že v obci prevládajú „skôr voľné vzťahy“ a 20 % opýtaných respondentov sa priklonila k možnosti, že v obci neprevládajú „takmer žiadne“ vzájomné susedské vzťahy.

Grafč. 14 - Vzťahy v susedstve

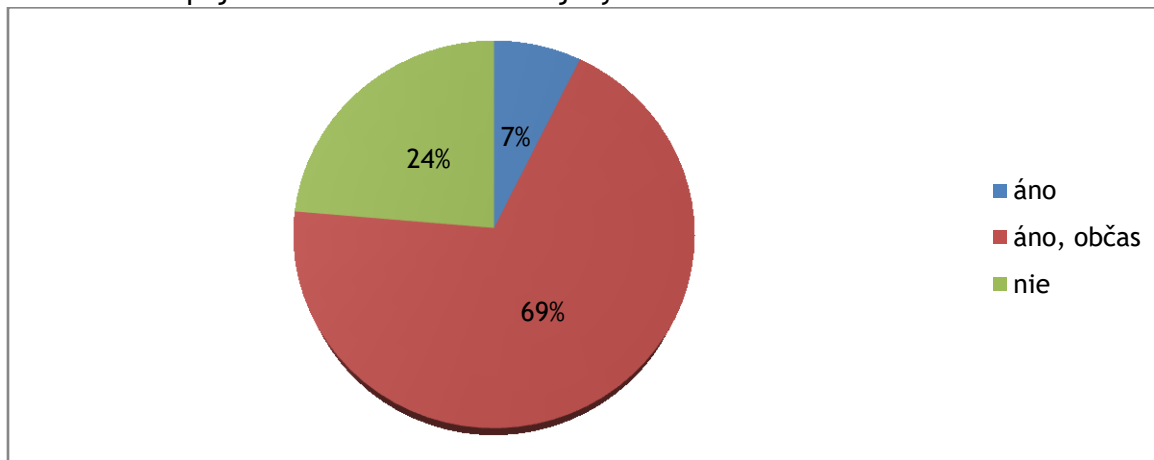
Zdroj: vlastné spracovanie

Viac ako polovica opýtaných respondentov (69 %) sa priklonila k odpovedi „áno, občas“ sa zapájam do rozvojových činností v obci a mám záujem o dianie v obci. K odpovedi „nie“ sa

priklonilo 24 % opýtaných respondentov. Obyvatelia obce majú teda záujem o participáciu pri rozvojových aktivitách a chcú napomáhať všestrannému rozvoju obce.

Grafč. 15 - Zapájanie sa občanov do rozvojových vzťahov

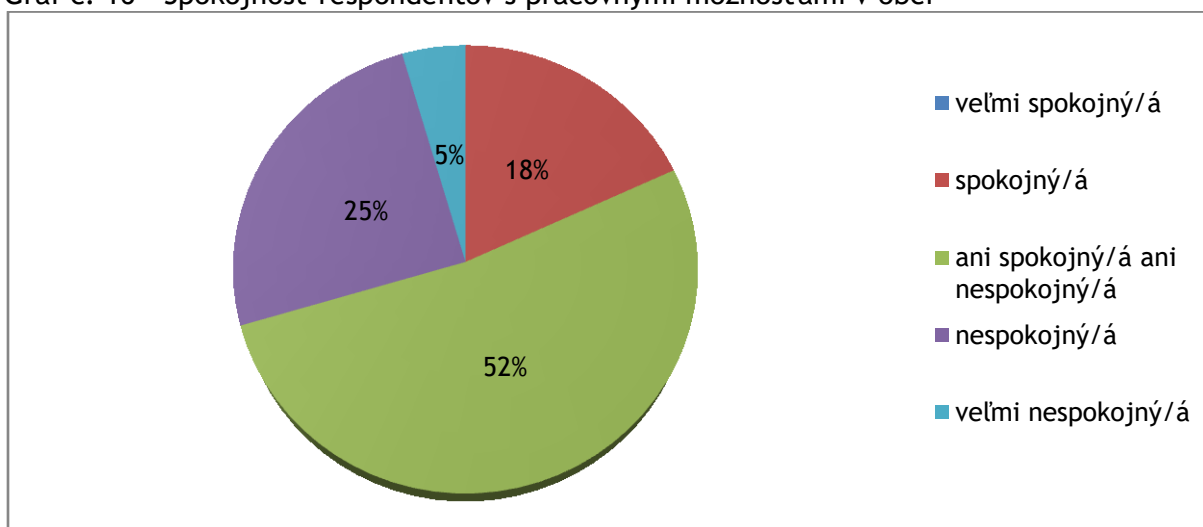
Zdroj: vlastné spracovanie

K hlavným dôvodom, prečo sa občania nezapájajú do rozvojových aktivít, uviedli odpoveď „nedostatok voľného času“ a „neviem, ako by som mohol pomôcť“.

Občania mali možnosť v otvorenej otázke sa vyjadriť, čo by ich motivovalo k zapájaniu sa do rozvojových aktivít obce. Prevažovali odpovede respondentov, ktorých by motivovalo zotrvanie v obci, osobný prospech, častejšie kultúrne a spoločenské akcie, financie na rozvoj obce, väčšia aktivita a snaha zo strany občanov, chuť a odvaha občanov, zaujímavé projekty.

Súčasťou tretej časti dotazníkového prieskumu bolo zistiť, ako sú obyvatelia obce spokojní s pracovnými možnosťami v obci. Viac ako polovica opýtaných respondentov (52 %) sa priklonila k odpovedi „ani spokojný/á ani nespokojný/á“. K možnosti „nespokojný/á“ sa priklonilo 25 % obyvateľov. Obyvatelia k tejto problematike vyjadrili neutrálny postoj.

Graf č. 16 - Spokojnosť respondentov s pracovnými možnosťami v obci

Zdroj: vlastné spracovanie

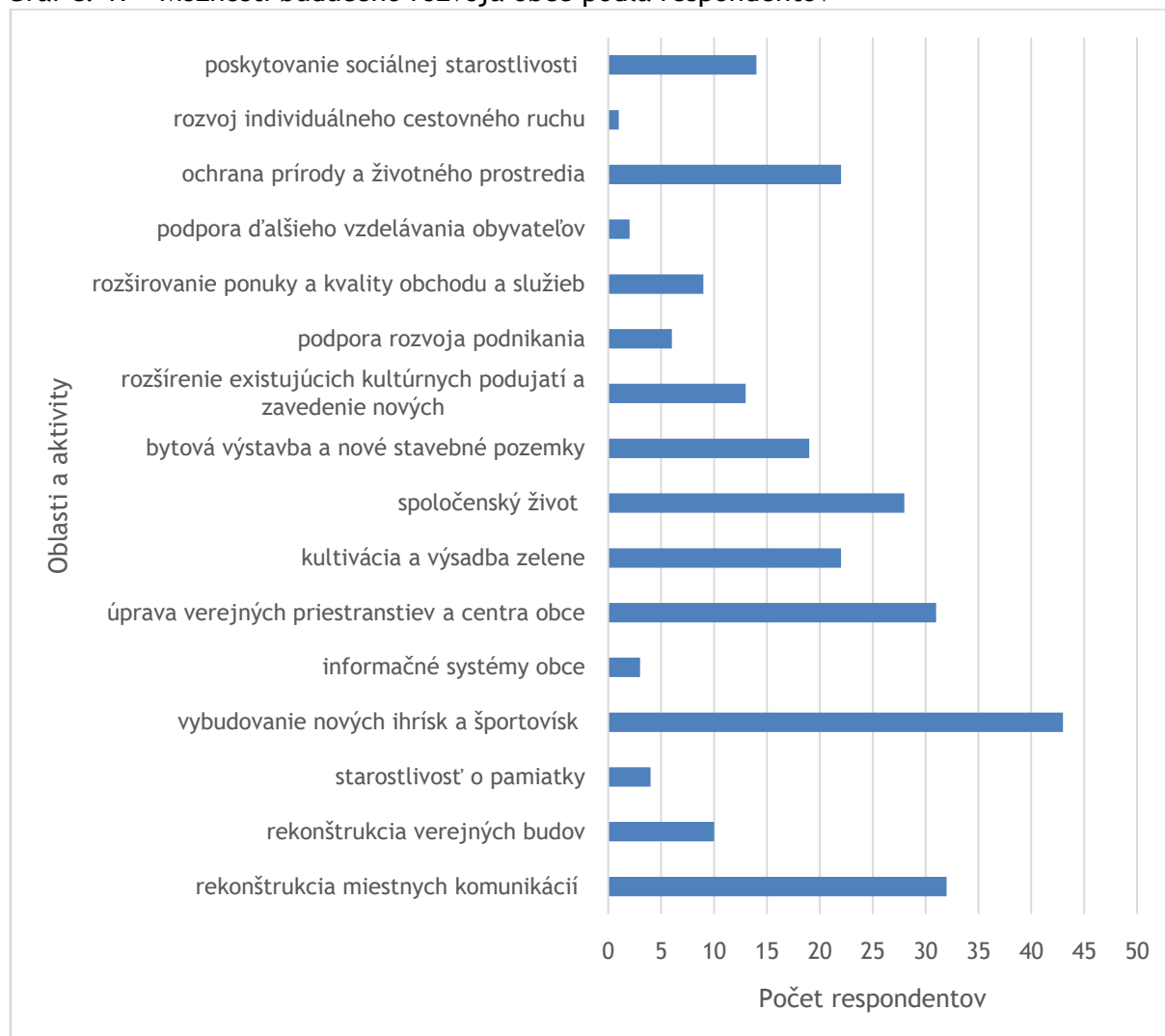

Obec a jej rozvoj

Pri plánovaní budúceho rozvoja obce Velušovce je veľmi dôležitý názor obyvateľov obce, v akých aktivitách a oblastiach by sa mal budúci rozvoj obce uberať.

Za najviac akútne oblasti budúceho rozvoja obce vnímajú obyvatelia vybudovanie nových ihrísk a športovísk, rekonštrukcia miestnych komunikácií a úprava verejných priestranstiev. Medzi ďalšie oblasti rozvoja obce Velušovce respondenti uviedli rekonštrukciu verejných budov, zlepšenie sociálneho života, ochranu prírody a životného prostredia a zlepšenie poskytovania sociálnej starostlivosti. Možnosti budúceho rozvoja teda zahŕňajú rôzne sféry.

Graf č. 17 - Možnosti budúceho rozvoja obce podľa respondentov

Zdroj: vlastné spracovanie

Obyvateľom obce bola poskytnutá otvorená otázka „Čo by ste zmenili, keby ste sa stali starostom obce?“ Opýtaní respondenti mali možnosť navrhnúť zmeny v obci a uviedli nasledovné najčastejšie odpovede: vybudovanie multifunkčného ihriska, vybudovanie komunikácií a chodníkov, výsadba zelene, zber zeleného odpadu, regulácia chovných staníc, financie na rozvoj obce, spolupráca s občanmi, priestor pre mladých, kanalizácia, obloženie priekopy a vyspádovanie vo Višovci (aj proti povodňam), zavedenie poplatkov za psos a smeti, kompostáreň v areáli družstva, posilňovňa, hasičská súťaž a zmena fasády na obecnom úrade, obnova ihriska, pamiatok a verejných priestranstiev, vytváranie brigád pre

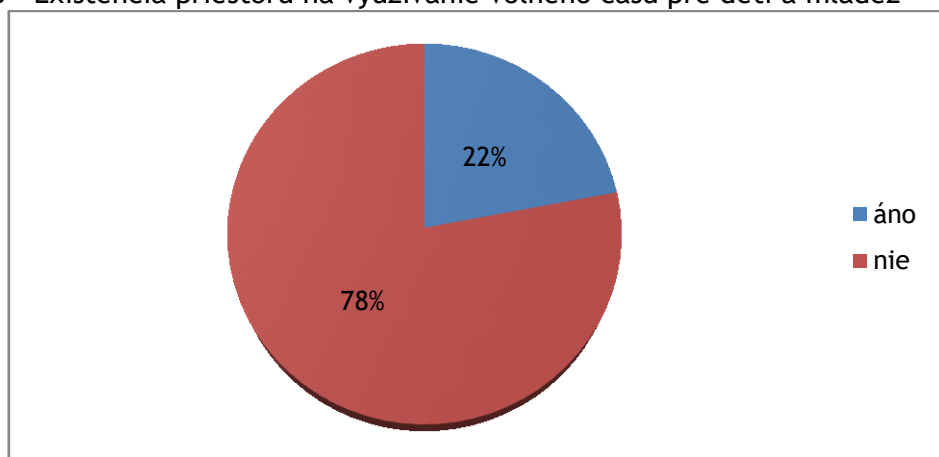

študentov, viac pracovných príležitostí a príležitostí na bývanie, viac kultúrnych a spoločenských aktivít.

Mládež na vidieku

V poslednej časti dotazníkového prieskumu odpovedali respondenti na otázku, či je vytvorený v obci priestor na využívanie voľného času pre deti a mládež. Z opýtaných respondentov 78% uviedlo, že v obci sa takýto priestor nenachádza a k opaku sa priklonilo 22%.

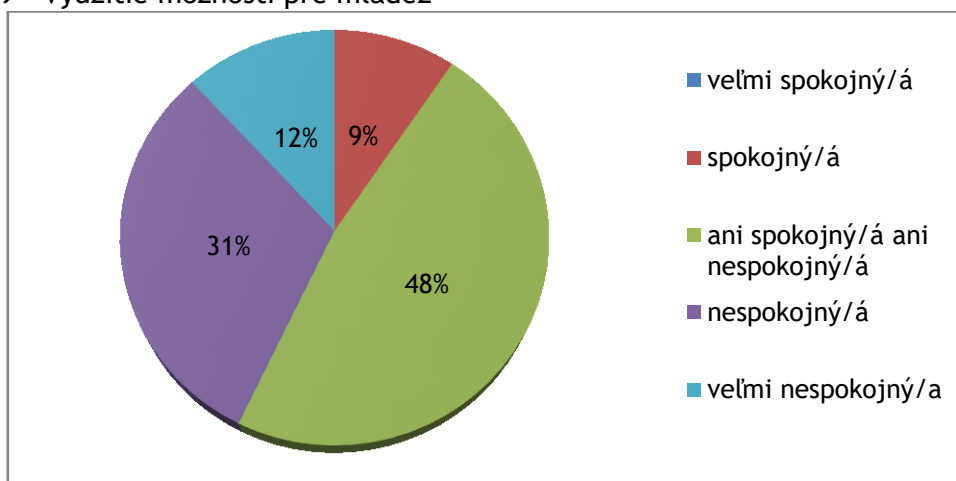
Graf č. 18 - Existencia priestoru na využívanie voľného času pre deti a mládež

Zdroj: vlastné spracovanie

Pri spokojnosti s využitím možností obce pre mládež a podpory významu mládeže na vidieku sa najviac opýtaných (48 %) priklonilo k odpovedi „ani spokojný/á ani nespokojný/á“ a 31 % respondentov uviedlo odpoveď „nespokojný/á“. Dá sa povedať, že obyvatelia obce vyjadrili k tejto otázke neutrálny a až negatívny postoj.

Graf č. 19 - Využitie možností pre mládež

Zdroj: vlastné spracovanie

Poslednou otvorenou otázkou bola otázka „Čo by ste chceli v obci zmeniť alebo vybudovať pre lepšie využitie voľného času?“. Občania obce uviedli: vybudovanie čajovne, realizovať viac zábav a diskoték, rozvoj a podpora DHZ, zriadenie posilňovne, multifunkčného ihriska a pizzerie, prípadne iného priestoru na využitie voľného času. Obyvateľom obce teda chýbajú rôzne služby z gastronomickej sféry a zariadenia na športové využitie.

SWOT ANALÝZA

Tento dokument na predchádzajúcich stránkach poskytuje pohľad na súčasný stav socioekonomického rozvoja obce. Avšak aby sme mohli vypracovať účinnú rozvojovú stratégiu, je potrebné prezentovať výsledky socioeconomickej analýzy obce a analýzy výsledkov realizovaných opatrení vo forme objektívnej, výstižnej, hutnej a čo najkomplexnejšej charakteristiky vyváženého vývoja obce.

To nám umožní SWOT analýza, ktorá svojím usporiadaním do štyroch kvadrantov (silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia) dobre vyhovuje charakteru úvah potrebných pri formulovaní stratégií a ich implementácie počas celého programovacieho obdobia. Umožňuje tiež pružne reagovať na meniaci sa vývoj obce prostredníctvom spätných korekcií jednotlivých identifikovaných javov vrátane ich preradovania do iných kvadrantov.

Silné a slabé stránky sú v SWOT analýze definované ako interné faktory a kapacity, ktoré sú prínosom, alebo naopak, predstavujú nedostatky súčasného stavu. Príležitosti a ohrozenia predstavujú na druhej strane externé faktory a podmienky prostredia, určujú možnosti rozvoja a riziká, s ktorými treba rátať v budúcnosti.

Rozdelenie položiek medzi silné stránky a príležitosti definuje, na ktorých faktoroch môže obec stavať, aktívne ich využívať a rozvíjať - a má na ne dosah (silné stránky). Taktiež definuje faktory, ktoré sú pre obec priaznivé, avšak stratégia obce nie je na ne smerovaná, resp. sú mimo dosahu obce (príležitosti). Členenie položiek na slabé stránky a ohrozenia určuje, aké faktory má obec odstrániť, resp. eliminovať - a má na ne dosah (slabé stránky), a akým ohrozeniam budeme siet' čeliť v rámci jej ďalšieho rozvoja.

Tabuľka č. 32 - SWOT analýza

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • prírodné podmienky • zber komunálneho odpadu • veľmi dobrá kvalita ŽP • rozvinutá technická infraštruktúra • obec je členom MAS SOTDUM, občianskeho združenia Tribečsko - Inovecký región a Združenia miest a obcí Slovenska • záujem občanov o dianie v obci • vzhľad obce 	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatok pracovných príležitostí • slabé možnosti vzdelávania • slabé spoločenské a kultúrne vyžitie • slabá dostupnosť internetu • slabá ponuka služieb a obchodov • nedobudovaná kanalizácia • slabšia komunikácia obecného úradu s obyvateľmi
<p>Príležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • kultivácia a výsadba zelene • udržiavanie verejných priestranstiev • ochrana prírody a životného prostredia • rozvoj cykloturistiky a pešej turistiky • rozvoj agroturizmu • nová bytová výstavba a nové pozemky • podpora kultúrnych podujatí a spoločenského života • podpora budovania zariadení na trávenie športových aktivít a voľnočasových aktivít • možnosť čerpania prostriedkov z fondov a dotačných programov EÚ a SR • rekonštrukcia komunikácií a chodníkov • rozširovanie ponuky a kvality obchodu a služieb • lepšia spolupráca s občanmi • vytváranie partnerstiev a spolupráce pri realizovaní projektov • pritiahnutie investorov do územia • podpora poskytovania sociálnych služieb • rekonštrukcia verejných budov v obci • vybudovanie kanalizácie • obloženie priekopy a vyspádovanie v častiach obce (aj proti povodňam) • obnova sakrálnych a historických pamiatok 	<p>Ohrozenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • odliv mladých ľudí za prácou • nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu projektových zámerov na rozvoj a zveladenie obce • nezapájanie občanov do rozvojových aktivít obce • zhoršujúca sa kvalita ŽP pod vplyvom zvyšujúcej sa intenzity cestnej dopravy • nedostatok kompetencií na úrovni obce pri realizácii rozvojových zámerov • neatraktivita územia pre investorov • problémy s vykúpením pozemkov na prípadné ďalšie využitie v obci

Zdroj: vlastné spracovanie

STRATEGICKÁ ČASŤ

KLÚČOVÉ DISPARITY A HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA

Potreba určenia klúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja je daná nevyhnutnosťou zabezpečenia čo najvyššej adresnosti programového dokumentu. Určenie klúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja vychádza zo SWOT analýzy, spresňuje smerovanie podpory na odstránenie alebo zmiernenie koherentne usporiadaných disparít s využitím faktorov rozvoja.

Klúčové disparity definujú „prekážky“, ktoré je potrebné prekonať, aby bolo možné naplniť víziu a dosiahnuť všetky stanovené ciele. Faktory rozvoja určujú, ktoré impulzy sociálno-ekonomického rozvoja sa majú využívať a vytvárať na zmiernenie identifikovaných disparít. Disparity a faktory rozvoja je potrebné usporiadať koherentne podľa závažnosti identifikovaných ohrození a slabých stránok.

Na základe výsledkov analýz boli identifikované nasledujúce disparity a faktory rozvoja:

- *Koherentné poradie disparít*

Klúčovou disparitou obce je zlý stav komunikácií a chodníkov. Taktiež stav niektorých budov v obci je nevyhovujúci a vyžaduje rekonštrukciu. V obci je nedostatočne využitý potenciál v cestovnom ruchu. Obec má vybudovanú základnú infraštruktúru pre turistov, avšak nerozvíja dostatočne potenciál a atraktivitu obce z hľadiska prírodných a kultúrnych pamiatok a turizmu. Taktiež v obci absentuje dostatok kultúrneho a spoločenského vyžitia pre jej obyvateľov a dostatočná ponuka služieb a obchodov.

Druhou disparitou je horšie vnímaná informovanosť obyvateľstva z hľadiska ďalšieho rozvoja obce, občania vnímajú slabšiu komunikáciu úradu o novinkách a rozvoji obce samotnej. Zlepšenie vzťahov s obecným úradom prispeje k lepšej komunikácii s obyvateľmi a tým aj k adresnejšiemu riešeniu ich potrieb.

V neposlednom rade v obci nie je dostatok pracovných príležitostí pre obyvateľov a tak nastáva odliv za prácou do iných miest.

- *Koherentné poradie faktorov rozvoja*

Dobréprírodné podmienky sú jedným z klúčových faktorov rozvoja obce, a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, ktoré sú determinantmi okolitého prostredia obce. Takéto okolité podmienky sú dané, nedajú sa ovplyvniť, na druhej strane tieto podmienky výraznou mierou determinujú a určujú budúci rozvoj a úroveň konkurencieschopnosti v budúcnosti.

Obec Velušovce by sa mala sústrediť na vytvorenie lepších podmienok pre podnikateľskú aktivitu a prílev investorov do územia, čím zabezpečí viac pracovných príležitostí pre svojich obyvateľov. Nová bytová výstavba a nové pozemky prilákajú do územia obce nových obyvateľov, ktorí budú mať vplyv na zvýšenie ekonomického potenciálu v obci.

Potenciál obce je aj v rozvoji turizmu, najmä v pešej turistike acykloturistike. Obnova kultúrno-historických pamiatok zvyšuje atraktivitu obce. Starostlivosť o vzhľad obce je taktiež jednou z hlavných oblastí rozvoja obce. Dotváranie a neustále posilňovanie priaznivého stavu životného prostredia založeného na princípoch udržateľného rozvoja by malo byť súčasťou udržiavania atraktivity obce.

Ďalším faktorom rozvoja obce je existencia možností získať dotácie na vlastné projektové zámery, ale aj skutočnosť, že obec je členom mikroregiónu a tak má možnosť riešiť na mikroregionálnej úrovni práve tie problémy, ktoré presahujú finančné možnosti obce ako takej.

Nevyhnutnou súčasťou rozvoja obce je budovanie atmosféry vzájomnej dôvery medzi orgánmi obecnej samosprávy a obyvateľstvom, návštevníkmi, či podnikateľským prostredím v regióne. Vytváranie partnerstiev medzi subjektmi v obci a aktérmi regionálneho rozvoja prinesie v budúcnosti množstvo spoločných aktivít a rozvoj ďalšej spolupráce.

Nedostatočné využitie existujúceho rastového potenciálu v obci môže mať v budúcnosti za následok hospodárske zaostávanie obce v porovnaní s okolitými obcami a následne celkový úpadok, pokles počtu obyvateľov a znižovanie kvality života v dôsledku zaostávania infraštruktúry. Skutočnosť, že kvalitný ekonomický, ľudský a sociálny potenciál je sústredený najmä v mestách, komplikuje naštartovanie rozvojových trendov v obci a vytvára disproporcie, ktoré ovplyvňujú charakter i časovú náročnosť ich adaptovania sa na nové rozvojové trendy.

ROZVOJOVÁ VÍZIA

Vízia je riadená predstava o budúcnosti a smerovaní obce na dlhšie časové obdobie. Rozvojová vízia obce Velušovce bola pre obdobie 2015-2020 definovaná ako:

„Obec Velušovce je vďaka dobre rozvinutej infraštruktúre, vybavenosti, službám a pestrému kultúrnemu životu príjemným miestom pre komfortné a plnohodnotné bývanie a so svojim moderným informačným systémom a atraktívnym zaujímavostiam dáva možnosti na príležitostnú návštevu a relax.“

Strategický cieľ je definovaný podľa vízie nasledovne - rozvíjať naďalej infraštruktúru, vybavenosť a ponuku služieb v obci na takej úrovni, aby sa zabezpečila spokojnosť jej obyvateľstva a zvýšila sa jej atraktivita pre návštevníkov pri zachovaní životného prostredia v požadovanej kvalite.

Strategický cieľ sa bude dosahovať prostredníctvom špecifických cieľov, ktoré sa budú naplňovať na základe stanovených opatrení a aktivít zaradených do prioritných oblastí:

- ✓ Ekonomický rozvoj
- ✓ Infraštruktúra
- ✓ Životné prostredie

Tabuľka č. 33-Špecifické ciele a opatrenia v prioritných oblastiach

PRIORITNÉ OBLASTI	ŠPECIFICKÉ CIELE	OPATRENIA
Ekonomický rozvoj	Zvýšenie atraktívnosti obce pre obyvateľov a turistov, vytvorenie podmienok pre posilnenie návštevnosti obce a pritiažnutie investorov, rozvoj územia a ekonomiky obce	Ľudské zdroje Cestovný ruch

Infraštruktúra	Zvyšovanie kvality a kvantity poskytovaných služieb v obci, ako aj úrovne života obyvateľstva prostredníctvom dobudovania technickej a sociálnej infraštruktúry v rôznych oblastiach	Občianska vybavenosť Kultúra, šport a voľný čas Technická infraštruktúra
Životné prostredie	Zvyšovanie environmentálneho povedomia a kvality životného prostredia prostredníctvom budovania environmentálnej infraštruktúry, odpadového hospodárstva a ochrany životného prostredia a starostlivosti o ŽP	Environmentálna infraštruktúra

Zdroj: vlastné spracovanie

V rámci týchto prioritných oblastí sa stanovujú aktivity, ktoré by mala obec realizovať. Obec tieto aktivity stanovila a zaradila ich do týchto oblastí podľa opatrení v programovej časti dokumentu.

PROGRAMOVÁ ČASŤ

Jednotlivé opatrenia stanovené v prioritných oblastiach obce budú v obci napĺňané prostredníctvom vytvorených aktivít. Zoznam opatrení a k nim priradených aktivít je uvedený v nasledovnej tabuľke č. 34.

Tabuľka č. 34 - Zoznam opatrení a aktivít

Opatrenie	Aktivity
Ľudské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Cezhraničná spolupráca ➤ Vytvorenie spolupráce s podnikateľským sektorom
Cestovný ruch	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Cyklotrasy
Občianska vybavenosť	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rekonštrukcia budovy pohostinstva ➤ Rekonštrukcia obecného úradu ➤ Výstavba sociálnych nájomných bytov ➤ Revitalizácia centra obce
Kultúra, šport a voľný čas	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rekonštrukcia šatne TJ ➤ Vybudovanie multifunkčnej zóny ➤ Obnova sakrálnych a historických pamiatok
Technická infraštruktúra	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Výstavba chodníka ➤ Oprava kanálov ➤ Rekonštrukcia ciest v obci
Environmentálna infraštruktúra	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Úprava verejných priestranstiev ➤ Vybudovanie kanalizácie

Zdroj: vlastné spracovanie

POPIS JEDNOTLIVÝCH AKTIVÍT

Úprava verejných priestranstiev - aktivita sa týka zveľadenia a úpravy verejných priestranstiev v obci výsadbou zelene a vytvorením oddychových zón.

Rekonštrukcia budovy pohostinstva - rekonštrukcia a oprava obecnej budovy pohostinstva, kde sa bude realizovať aj oprava strechy a zateplenie budovy.

Rekonštrukcia šatne TJ - v procese tejto aktivity sa bude realizovať rekonštrukcia a prestavba budovy TJ šatne na miestnosť na vykonávanie športových aktivít, resp. posilňovňu. Realizácia aktivity spočíva vo vytvorení priestoru na cvičenie a jeho vybavenia športovými potrebami pre uspokojovanie športových aktivítobyvateľov.

Výstavba chodníka - táto aktivita predstavuje dobudovanie chodníka na začiatku obce. Bude predpokladať úpravu terénu, zemné a výkopové práce.

Rekonštrukcia obecného úradu - rekonštrukcia a oprava budovy obecného úradu, oprava

strechy a zateplenie.

Výstavba sociálnych nájomných bytov - realizovanie aktivity začne zbúraním starej obecnej budovy Greždovec a následne výstavba novej bytovky so sociálnymi nájomnými bytmi.

Oprava kanálov - oprava miestnych kanálov na odvod vody a priekop a vyspádovanie proti povodniám.

Vybudovanie multifunkčnej zóny - výstavba multifunkčného ihriska, workout ihriska a vytvorenie multifunkčnej zóny na trávenie športových a voľnočasových aktivít pre širokú verejnosť.

Cezhraničná spolupráca - vytvorenie partnerskej spolupráce s obcami z iných regiónov, najmä zahraničných a participovanie na spoločných projektoch.

Revitalizácia centra obce - aktivita sa bude týkať obnovy a revitalizácie centrálnej zóny obce, vrátane vybudovania detského ihriska a oddychovej zóny, osadenia dlažby a vysadenia zelene.

Rekonštrukcia ciest v obci - cieľom tejto aktivity je oprava miestnych komunikácií v obci, ktoré sú v nevyhovujúcom stave. V rámci realizácie sa predpokladá úprava terénu, zemné a výkopové práce.

Cyklotrasy - projekt na výstavbu cyklotrasy v rámci MAS SOTDUM plánuje prepojiť obce v tomto regióne. Na projekte sa budú podieľať viaceré obce, cez ktoré bude cyklotrasa prechádzať. Dobudovanie tejto cyklotrasy sa predpokladá v období viacerých rokov a prínosom pre obec Velušovce bude zatraktívnenie obce, prílev nových obyvateľov, turistov, prípadne investorov, ako aj podpora športových aktivít a aktivít v cestovnom ruchu.

Vytvorenie spolupráce s podnikateľským sektorom - podpora spolupráce medzi obcou a podnikateľmi za účelom vytvorenia partnerstva a participovanie na spoločných projektoch za účelom zvýšenia kvality života obyvateľov v obci. Realizovanie spoločných projektov môže v budúcnosti vyústiť do vytvorenia produktov atraktívnych nielen pre obyvateľov, ale aj pre návštevníkov obce z okolia.

Obnova sakrálnych a historických pamiatok - aktivita sa bude týkať obnovy a rekonštrukcie sôch, historických a sakrálnych pamiatok, ktoré sú v nevyhovujúcom stave.

Vybudovanie kanalizácie - obec plánuje dobudovať kanalizáciu v obci v najbližšom možnom období. Realizovanie tejto aktivity predpokladá úpravu terénu, zemné a výkopové práce.

REALIZAČNÁ ČASŤ

ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý dokument, prostredníctvom ktorého sa uskutočňuje podpora miestneho rozvoja s dôrazom na sociálno-ekonomickú sféru, ako aj ďalšie oblasti rozvoja obce. Charakterizuje sa ako program cielených opatrení, prípadne intervencií, ktorý bol navrhnutý pre oživenie ekonomického a sociálneho rozvoja, ako aj iných oblastí. Konkretizuje opatrenia na dosahovanie strategických cieľov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je dôležitý najmä preto, že sumarizuje základné informácie o obci k stratégii vo všetkých súvislostiach rozvoja. Slúži ako koncepčný materiál pre formulovanie cieľov rôznych projektových zámerov. Slúži tiež ako podklad pre žiadosti o finančnú podporu na realizáciu týchto projektových zámerov a tiež na upresňovanie, získavanie a koordináciu partnerov na území obce. Zodpovednosť za plnenie celého programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce má najvyšší orgán na čele so starostom obce.

Dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Velušovce“ bol vypracovaný v súlade s požiadavkami zákona 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Programové a strategické ciele vychádzajú z endogénnych rozvojových faktorov nachádzajúcich sa na území obce, berú do úvahy exogénne zdroje a tendencie.

VÄZBY NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY KRAJA

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Velušovce na roky 2015-2020 úzko nadväzuje na jednotlivé dokumenty, ktoré boli vypracované na regionálnej úrovni. Jedná sa o Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja z februára 2012 a Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018.

Pre riešené územie obce Velušovce sú platné záväzné regulatívy ÚP regiónu Nitrianskeho kraja v nasledovných oblastiach:

- v oblasti celoštátnych a nadregionálnych súvislosti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry
- v oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom
- v oblasti zachovania, zhodnotenia a využívania kultúrneho dedičstva
- v oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody, prírodných zdrojov, nerastného bohatstva a starostlivosti o krajinu a tvorby krajinnej štruktúry
- v oblasti hospodárstva a regionálneho rozvoja
- v oblasti poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárstva
- v oblasti priemyslu a stavebníctva
- v oblasti rekreácie a turizmu
- v oblasti rozvoja sociálnej infraštruktúry
- v oblasti rozvoja nadradeného technického vybavenia

Z hľadiska priorít Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018 sa obce Velušovce dotýkajú priamo nasledovné priority a opatrenia:

- *Hospodárstvo*

2 Vytváranie podmienok pre príchod nových investorov a rozvoja priemyselných odvetví s vyššou tvorbou pridanej hodnoty

opatrenie 2.1 Rozvoj a podpora priemyselných parkov a podnikateľských zón

3 Podpora malého a stredného podnikania

opatrenie 3.1 Podpora malého a stredného podnikania so zreteľom na podporu výrobných aktivít

4 Podpora cestovného ruchu

opatrenie 4.1 Skvalitnenie služieb a infraštruktúry pre podporu rozvoja cestovného ruchu

opatrenie 4.2 Tvorba produktov cestovného ruchu a ich propagácia

5 Využitie energetického potenciálu kraja

opatrenie 5.1 Podpora využívania vlastných zdrojov energie v kraji

- *Ludské zdroje*

1 Zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva a rozvoj systému celoživotného vzdelávania

opatrenie 1.2 Podpora rozvoja a dostupnosti celoživotného vzdelávania

2 Sociálny rozvoj

opatrenie 2.1 Zaistenie dostupnosti a variability sociálnych služieb, deinštitucionalizácia a humanizácia sociálnych služieb

opatrenie 2.2 Zaistenie dostupnosti a variability zdravotnej starostlivosti, deinštitucionalizácia a humanizácia

opatrenie 2.3 Podpora kultúrneho, športového a spolkového života v regióne

opatrenie 2.4 Zníženie výskytu sociálno-patologických javov

- *Pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka*

1 Rozvoj multifunkčného pôdohospodárstva

opatrenie 1.1 Podpora aktivít pôdohospodárskych podnikov zameraných na diverzifikovanie výroby pôdohospodárskeho a nepôdohospodárskeho charakteru

opatrenie 1.2 Podpora vedy a výskumu a transferu poznatkov v oblasti pôdohospodárstva a rozvoja vidieka

opatrenie 1.3 Podpora vytvárania vhodného agroenvironmentálneho prostredia

2 Podpora rozvoja sociálneho kapitálu v pôdohospodárstve a na vidieku

opatrenie 2.1 Podpora rozvoja územných partnerstiev medzi podnikateľmi na vidieku, územnými samosprávami a neziskovými organizáciami

opatrenie 2.2 Podpora sieťovania kľúčových aktérov a budovania povedomia o miestnych a regionálnych produktoch

opatrenie 2.3 Podpora tradičnej spolkovej a záujmovej činnosti

3 Regenerácia vidieckych sídiel

opatrenie 3.1 Podpora regenerácie vidieckych sídiel a urbanizmu vidieka

opatrenie 3.2 Podpora obnovy a zachovávanía kultúrohistorických objektov a tradičných architektonických prvkov vidieka

opatrenie 3.3 Podpora zabezpečenia kvalitných a dostupných služieb na vidieku

- *Infraštruktúra*

1 Skvalitnenie regionálnej dopravnej infraštruktúry a jej napojenie na nadregionálne siete

opatrenie 1.2 Modernizácia a rekonštrukcia ciest II. a III. triedy a napojenie na nadradenú dopravnú infraštruktúru

opatrenie 1.5. Vytvorenie podmienok zníženie environmentálnych dôsledkov výstavby a prevádzky dopravnej infraštruktúry

2 Zlepšenie dostupnosti a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT)

opatrenie 2.1 Podpora rozvoja telekomunikačných a prenosových sietí pre podporu informačnej a komunikačnej infraštruktúry

3 Skvalitnenie sociálnej infraštruktúry

opatrenie 3.1 Podpora modernizácie zariadení sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti

opatrenie 3.2 Modernizácia školských a kultúrnych zariadení

- *Životné prostredie*

1 Zvýšenie environmentálnej rovnováhy v krajine a ochrana pred živelnými pohromami

opatrenie 1.1 Zabezpečenie ochrany územia pred povodňami realizáciou preventívnych opatrení

opatrenie 1.2 Realizácia opatrení a programov na ochranu prírody a krajiny

2 Znižovanie znečistenia vôd a zlepšenie kvality života obyvateľov kraja dobudovaním a skvalitnením infraštruktúry vodného hospodárstva v zmysle právnych predpisov EÚ a SR

opatrenie 2.1 Zabezpečenie odvádzania a čistenia odpadových vôd

opatrenie 2.2 Zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou

3 Znižovanie produkcie odpadov a zavádzanie efektívnych systémov nakladania s odpadmi

opatrenie 3.1 Zefektívnenie systému nakladania s odpadom

4 Zlepšenie kvality ovzdušia

opatrenie 4.1 Znižovanie emisií tuhých znečisťujúcich látok a skleníkových plynov

5 Zlepšenie environmentálneho správania sa obyvateľstva kraja

opatrenie 5.1 Podpora environmentálnej osvetu a výchovy prostredníctvom podpory vzdelávacích aktivít a podujatí

ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE MANAŽMENTU PROGRAMU

Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Najvyšším orgánom je zastupiteľstvo obce. Starosta obce a najvyšší orgán prijíma rozhodnutia o postupe programu, ustanovuje riadiaci tím, ktorý je poverený riadením procesu. Schvaľuje návrhy a projekty rozvoja a dojednáva partnerské vzťahy. Hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu. Zabezpečuje realizáciu programu a rozhoduje o zmenách.

Najvyšší orgán v obci zároveň preberá činnosť riadiaceho tímu. Hlavnou činnosťou manažmentu programu je zabezpečiť organizačné a technické zabezpečenie programu, vykonávať kontrolu fyzickú, ekonomickú a kvalitatívnu ako aj pomocou ukazovateľov vykonať monitoring a viesť evidenciu. Ďalšou činnosťou riadiaceho tímu je urobiť priebežné a záverečné hodnotenie a spracovanie správ o stave a výsledkoch.

Spracovateľský tím má na starosti vypracovanie samotného dokumentu, jeho jednotlivé kapitoly a prílohy a vytvára pracovné skupiny, ktoré pod vedením riadiaceho tímu vykonávajú tieto hlavné činnosti. Vykonávajú rozbor pre zabezpečenie programu a posudzujú jednotlivé projekty programu. Spracovávajú a preberajú dokumentáciu projektov a riešia operatívne problémy, ktoré vznikajú pri realizácii programu. Spracovávajú a predkladajú návrhy pre aktualizáciu programu. V pracovnej skupine by mali byť odborne zdatní a spoločensky uznávaní ľudia. Súčasťou skupiny môže byť aj externý konzultant, ktorý je fundovaným pomocníkom vo všetkých fázach programu. Spracovateľský tím pripravuje všetky východiská pre strategickú časť, ktorú na základe prerokovaní s pracovnými skupinami spracuje do finálnej podoby programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako celku.

Zvlášť dôležitá je účasť verejnosti, pretože určuje výslednú legitimitu a dôveryhodnosť celého programu ako aj jeho plnenie a záväznosť. Verejnosť sa v procese tvorby a realizácie programu zúčastňuje prostredníctvom svojich zástupcov a účasťou na prejednávaní čiastkových a celkových výsledkov.

Všetky skupiny sú pri príprave programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce navzájom prepojené a komunikujú všetky jeho postupy, spracovania a podklady pre jednotlivé kapitoly dokumentu. Riadiaci tím koordinuje spracovateľský tím a zároveň zabezpečuje prácu pracovnej skupiny a verejnosti pri príprave jednotlivých častí. Riadiaci tím je teda zodpovedný za výslednú podobu dokumentu.

Zároveň je v záujme obce, aby pri realizovaní jednotlivých aktivít boli oslovené cieľové skupiny, pre ktoré je konkrétna aktivita pripravená a zabezpečí komunikáciu s nimi prostredníctvom orgánov obce.

INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE FORMOU PARTNERSTVA

Spracovateľom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Velušovce je Regionálna rozvojová agentúra Topoľčiansko na základe zmluvy o vyhotovení strategického dokumentu. RRA Topoľčiansko pri jeho vypracovaní spolupracovala s Obecným úradom v obci Velušovce, taktiež s členmi zastupiteľstva obecného úradu v Velušovciach a s verejnosťou.

Vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva. Pri samotnej realizácii PHSR bude obec spolupracovať s partnermi. Dokument bol v procese spracovávania zverejnený na webovej stránke obce a ako pracovná verzia na obecnom úrade k dispozícii k nahliadnutiu a spripomienkovaniu. Taktiež sa na jeho spracovaní podieľali občania obce formou dotazníkového prieskumu, ktorý bol

realizovaný v tlačenej forme a v elektronickej na webovej stránke obce.

MONITOROVANIE A HODNOTENIE

Monitorovanie je systematický proces, ktorého cieľom je sledovať, či realizované opatrenia a aktivity sú v súlade so stanovenými cieľmi a nakoľko sa stanovené ciele naplňajú. Monitorovanie si vyžaduje vytvoriť systém zberu, triedenia a uchovávaní relevantných informácií o vecnom a finančnom plnení programu rozvoja obce, ako aj funkčnú inštitucionálnu štruktúru schopnú tento systém naplňať. Monitorovanie bude prebiehať na základe vopred definovaných monitorovacích indikátorov výsledku stanovených pre jednotlivé opatrenia. Údaje získané monitorovaním sa využijú na priebežné sledovanie výkonnosti - dosahovaných výsledkov. Výsledky monitorovania výkonnosti sa prezentujú v monitorovacej správe, ktorá sa vypracováva každoročne.

Základným zdrojom monitorovacích údajov je žiadosť o poskytnutie dotácie, ktorá obsahuje informácie o žiadateľovi a jeho partneroch na projekte, informácie o projekte, názvy a očakávané hodnoty merateľných ukazovateľov projektu a finančný plán projektu.

Pri monitoringu je dôležité sledovať žiadosti o prostriedky vrátane zúčtovacích dokladov, ako výstup procesu finančného riadenia, ktorý obsahuje sumy deklarovaných oprávnených výdavkov projektov, sumy uznaných oprávnených projektov, ako aj sumy neoprávnených výdavkov projektu a dátumy prijatia a zaúčtovania žiadosti o platbu na platobnej jednotke.

Tabuľka č. 35 - Vecný a časový harmonogram monitorovania plnenia PHSR Velušovce

Rok	Monitorovacia správa obce	Termín spracovania monitorovacej správy	Hodnotenie: plnenie výdavkov a výstupov/operatívne návrhy	Hodnotenie: plnenie cieľov/plnenie ukazovateľov/operatívne návrhy	Porovnanie plánu so skutočnosťou /merateľné ukazovatele	Prerokovanie správy v zastupiteľstve
2015	áno	03/2016	áno	áno	áno	áno
2016	áno	03/2017	áno	áno	áno	áno
2017	áno	03/2018	áno	áno	áno	áno
2018	áno	03/2019	áno	áno	áno	áno
2019	áno	03/2020	áno	áno	áno	áno
2020	áno	03/2021	áno	áno	áno	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Zber monitorovacích indikátorov, ktoré sú uvedené v akčnom pláne dokumentu, sa bude realizovať a vyhodnocovať raz ročne na úrovni opatrení. Riadiaci tím na obecnom úrade ročne zhotoví monitorovaciu správu o plnení týchto indikátorov. Túto predloží na zastupiteľstve obce na prerokovanie stanoviska a následne na prerokovanie kontrolórovi. Sledované monitorovacie indikátory sa porovnávajú v každej správe s počiatočným stavom a s predchádzajúcim monitorovaním.

Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom programu. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačne a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Hodnotí sa relevantnosť (posúdenie vzájomnej súvislosti priorít samosprávy, zámerov a strategických cieľov), účinnosť (hodnotenie miery dosiahnutia strategických cieľov programu, širších plánovaných aj neplánovaných prínosov a pozitívnych resp. negatívnych vplyvov realizácie programu), efektívnosť a hospodárnosť (posúdenie efektívnosti vstupov

k dosiahnutým výstupom, či za rovnaké vstupy bolo možné získať vyššie výstupy, alebo či bolo možné za nižšie vstupy získať rovnaké výstupy), užitočnosť a dopad (porovnanie plánovaného, resp. dosiahnutého vplyvu cieľov programu s potrebami cieľovej skupiny) a stabilita a udržateľnosť (posúdenie perspektívnosti pôsobenia očakávaných kladných zmien vyplývajúcich z realizácie častí programu po ich ukončení, či sa očakávané kladné zmeny nestanú zastaranými v krátkom časovom období).

Ukazovatele, ktoré hodnotiaci rámec sleduje sa budú sledovať nasledovne:

- Hodnotiace ukazovatele na úrovni dopadu sa budú sledovať na konci roku 2020
- Hodnotiace ukazovatele na úrovni výsledku sa budú sledovať sumárne v strednodobom horizonte implementácie stratégie (na konci roku 2017)

Hodnotiace správy sa budú predkladať v dvoch časových obdobiach:

Záverečná hodnotiacia správa - bude spracovaná po ukončení obdobia relevantnosti PHSR. Táto správa bude hodnotiť najmä celkový dopad implementácie stratégie.

Strednodobá hodnotiacia správa - bude sledovať sumárne hodnotenie implementácie stratégie v strednodobom časovom horizonte (2017) na úrovni výsledkov.

Tabuľka č. 36- Vecný a časový harmonogram hodnotenia plnenia PHSR Velušovce

Rok	Hodnotiacia správa obce	Termín spracovania hodnotiacej správy	Hodnotenie plnenia cieľov: efektívnosť a účinnosť ich plnenia	Hodnotenie plnenia cieľov: relevantnosť, užitočnosť, udržateľnosť	Referenčné porovnanie výkonnosti obce s inou obcou	Návrh opatrení na dosahovanie výsledkov/komentár	Prerokovanie správy v zastupiteľstve
2017	strednodobá	06/2018	áno	áno	áno	áno	áno
2020	záverečná	06/2021	áno	áno	áno	áno	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Riadiaci tím vytvorí systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce - zabezpečuje monitorovanie plnenia akčného plánu a jeho aktualizáciu. Samospráva raz ročne získa a spracuje pripomienky obecného úradu, poslancov a verejnosti, zvyčajne počas zostavovania rozpočtu na ďalší rok, taktiež vyhodnotí dosiahnuté výsledky a dopady realizovaných opatrení a aktivít. Aktualizáciu PHSR obec uskutoční každé 3-4 roky. Riadiaci tím zabezpečí fungovanie partnerstva, informovanie verejnosti o realizácii PHSR a v prípade potreby verejné prerokovanie aktualizácie PHSR a akčného plánu.

Harmonogram realizácie

Časový harmonogram realizácie jednotlivých cieľov a priorít, ktoré sú opísané v tomto Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, je viazaný na možnosť čerpania finančných prostriedkov z jednotlivých rozpočtových kapitol obce, účelovo viazaných finančných prostriedkov alebo finančných prostriedkov z fondov EÚ. Jednotlivé etapy realizácie projektových zámerov budú pokračovať v nadväznosti na seba tak, aby sa jednotlivé fázy neprekrývali, ale priamo na seba nadväzovali a vytvorili tak ucelený harmonický celok.

Harmonogram realizácie jednotlivých aktivít je spracovaný formou akčného plánu. Akčný plán je uvedený v prílohe č. 1.

Monitorovanie a hodnotenie plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je možné na základe stanovených merateľných ukazovateľov pri jednotlivých aktivitách. Všetky aktivity a ich merateľné ukazovatele sú rozpísané v nasledujúcej tabuľke č. 37. Doplnenie tejto tabuľky bude v rámci aktualizácie PHSR na základe doplnených aktivít do akčného plánu.

Tabuľka č. 37 - Merateľné ukazovatele jednotlivých aktivít

Názov aktivity	Merateľný ukazovateľ
Úprava verejných priestranstiev	<ul style="list-style-type: none"> - počet upravených verejných priestranstiev - počet vytvorených oddychových zón - počet ks vysadenej zelene
Rekonštrukcia budovy pohostinstva	<ul style="list-style-type: none"> - počet zrekonštruovaných budov pohostinstva - počet návštevníkov pohostinstva za rok
Rekonštrukcia šatne TJ	<ul style="list-style-type: none"> - počet zrekonštruovaných šatní - počet návštevníkov športového zariadenia
Výstavba chodníka	<ul style="list-style-type: none"> - počet m vybudovaného chodníka - počet m² položenej dlažby
Rekonštrukcia obecného úradu	<ul style="list-style-type: none"> - počet zrekonštruovaných budov obecného úradu
Výstavba sociálnych nájomných bytov	<ul style="list-style-type: none"> - počet postavených sociálnych nájomných bytov - počet užívateľov sociálnych nájomných bytov
Oprava kanálov	<ul style="list-style-type: none"> - počet opravených kanálov a priekop
Vybudovanie multifunkčnej zóny	<ul style="list-style-type: none"> - počet vybudovaných multifunkčných zón - počet vybudovaných ihrísk v multifunkčnej zóne - počet užívateľov multifunkčnej zóny
Cezhraničná spolupráca	<ul style="list-style-type: none"> - počet vytvorených spoločných projektov - počet vytvorených aktivít alebo podujatí - počet návštevníkov z partnerského subjektu
Revitalizácia centra obce	<ul style="list-style-type: none"> - počet zrevitalizovaných centrálnych zón - počet m² položenej dlažby - počet ks vysadenej zelene - počet vybudovaných oddychových zón - počet vybudovaných detských ihrísk

Rekonštrukcia ciest v obci	- počet m ² zrekonštruovaných komunikácií
Cyklotrasy	- počet m vybudovaných cyklotrás - počet návštevníkov obcí - počet nových investorov
Vytvorenie spolupráce s podnikateľským sektorom	- počet spoločných projektov - počet zorganizovaných podujatí alebo aktivít
Obnova sakrálnych a historických pamiatok	- počet obnovených pamiatok
Vybudovanie kanalizácie	- počet m dobudovanej kanalizácie - počet obyvateľov pripojených na kanalizáciu

Zdroj: vlastné spracovanie

FINANČNÁ ČASŤ

PHSR predstavuje integrovanú stratégiu, ktorej implementácia zahŕňa opatrenia realizované obcou ako aj ďalšími rozvojovými partnermi. Tieto opatrenia môžu byť financované z rôznych operačných programov, z rozpočtu obce, ako aj z rozpočtov VÚC resp. podnikateľských subjektov. Stratégia tiež obsahuje opatrenia, ktoré zatiaľ nie sú finančne pokryté, ale financovanie ktorých je v dokumente navrhnuté.

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je schopnosť obce v priebehu realizácie programu rozvoja zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Preto je pri realizácii jednotlivých projektov nevyhnutné finančné plánovanie.

Každý projekt musí mať vlastné spolufinancovanie buď z vlastných zdrojov, čiže obecných, alebo z úverových bankových zdrojov. Je potrebné vopred plánovať svoje finančné toky a vyčleniť pre každý rok realizácie projektu, resp. projektov, potrebné financie. Tieto financie sa musia stať súčasťou obecného rozpočtu a sú prísne účelovo viazané na jednotlivé projekty.

Na finančné zabezpečenie cieľov, úloh a aktivít bude obec využívať finančné prostriedky predovšetkým:

- z rozpočtu obce,
- z rozpočtu miestnej akčnej skupiny, mikroregiónu,
- z rozpočtu samosprávneho kraja,
- zo štátneho rozpočtu,
- z fondov Európskej únie,
- bankové úvery,
- príspevky od právnických a fyzických osôb,
- príspevky medzinárodných inštitúcií, nadácií a pod.

Tabuľka č. 38 - Indikatívny finančný plán realizácie PHSR v €

oblasť	2015	2016	2017	2018	2019	2020	spolu
Ekonomický rozvoj	-	12 000	102 000	102 000	102 000	102 000	420 000
Infraštruktúra	-	167 500	192 500 + 50 000*	175 900	160 800	68 300	815 000
Životné prostredie	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000 + 300 000*	5 000	330 000

*financovanie je určené na počiatočný rok realizácie projektu, vzhľadom na rozpätie stanovené v závislosti od schválenia dotácie zo zdrojov EÚ alebo ŠR

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č.39- Súhrnný prehľad projektových zámerov obce Velušovce na roky 2015 - 2020

Súhrnný prehľad projektových zámerov obce Velušovce na roky 2015 - 2020								
Pracovný názov zámeru	Zameranie projektu	Oblasť proj. zámeru	Pripravenosť proj. zámeru	Zaradenie do tematickej oblasti	Odhadovaný rok zahájenia realizácie	Orientačný rozpočet v €	Priorita zámeru	Spolupráca s partnerom pri realizácii
Úprava verejných priestranstiev	úprava verejných priestranstiev výsadbou zelene	verejné priestranstvá	v štádiu úvah	životné prostredie	2015-2020	30 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Rekonštrukcia budovy pohostinstva	rekonštrukcia a oprava obecnej budovy pohostinstva	obecné budovy	v štádiu úvah	občianska vybavenosť	2016-2017	15 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Rekonštrukcia šatne TJ	rekonštrukcia a prestavba budovy TJ – šatne	šport	príprava podkladov	šport a voľný čas	2016-2017	25 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Výstavba chodníka	vybudovanie chodníka na začiatku obce	chodníky a cesty, miestne komunikácie	príprava podkladov	technická infraštruktúra	2016-2018	30 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Rekonštrukcia obecného úradu	rekonštrukcia a oprava budovy obecného úradu	obecné budovy	príprava podkladov	občianska vybavenosť	2016-2018	15 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Výstavba sociálnych nájomných bytov	prestavba budovy na sociálne nájomné byty	občianska vybavenosť	príprava podkladov	sociálna infraštruktúra	2016-2019	360 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Oprava kanálov	oprava miestnych kanálov na odvod vody a priekop	kanalizácia a ČOV	príprava podkladov	životné prostredie	2016-2019	10 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Vybudovanie multifunkčnej zóny	výstavba workout ihriska, multifunkčného ihriska	ihriská	v štádiu úvah	šport a voľný čas	2016-2020	200 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Cezhraničná spolupráca	vybudovanie partnerstva s obcami a tvorba spoločných projektov	partnerstvá	v štádiu úvah	ľudské zdroje	2016-2020	60 000	realizácia závislá od dotácie	partnerská obec
Revitalizácia centra obce	revitalizácia centra obce, dobudovanie oddychovej zóny a detského ihriska	občianska vybavenosť	v štádiu úvah	občianska vybavenosť	2017-2019	50 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Rekonštrukcia ciest v obci	rekonštrukcia miestnych komunikácií	chodníky a cesty, miestne komunikácie	v štádiu úvah	technická infraštruktúra	2017-2020	100 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Cyklotrasy	napojenie na cyklotrasu v rámci MAS SOTDUM	cyklotrasy	v štádiu úvah	cestovný ruch	2017-2020	300 000	realizácia závislá od dotácie	MAS SOTDUM

Vytvorenie spolupráce s podnikateľským sektorom	vybudovanie partnerstva medzi obcou a podnikateľmi a tvorba spoločných projektov	partnerstvá	v štádiu úvah	ľudské zdroje	2017-2020	60 000	realizácia závislá od dotácie	podnikateľský sektor
Obnova sakrálnych a historických pamiatok	obnova sakrálnych a historických pamiatok v obci	kultúrne a historické pamiatky	v štádiu úvah	občianska vybavenosť	2018-2020	10 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Vybudovanie kanalizácie	vybudovanie kanalizácie v obci	kanalizácia a ČOV	v štádiu úvah	životné prostredie	2019-2020	300 000	realizácia závislá od dotácie	nie

Zdroj: OcÚ Velušovce

ZÁVER

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Velušovce je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu obce, prioritné rozvojové oblasti, strategické ciele a ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskovým materiálom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce a územno-plánovacej dokumentácie obce. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Velušovce nadviazal aj na Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018 a jeho hlavné prioritné oblasti a ciele.

PHSR je základným nástrojom obce, ktorý určuje smer jej napredovania. Je usporiadaný na plnenie strednodobých a dlhodobých cieľov, ktoré umožnia vytvárať spoločný produkt poskytujúci kvalitné podmienky pre život všetkých obyvateľov obce a jej návštevníkov pri rešpektovaní územného plánu. Sú v ňom jasne vymedzené hlavné problémy, ktoré sú pre hospodársky a sociálny rozvoj územia spoločné a sú v ňom vytýčené opatrenia, ktoré prispievajú k riešeniu týchto problémov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Velušovce je živý dokument. Jeho realizácia sa bude sledovať a PHSR obce bude podľa potreby dopĺňaný a upravovaný. Naznačené smery rozvoja obce sú otvorené a budú sa dopracovávať a konkretizovať vždy v záujme obyvateľov obce. Hlavným cieľom tohto programu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť obce, vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí.

PHSR obce je základným kameňom koncepčného a systematického rozvoja obce v horizonte šiestich rokov. Z tohto dôvodu dosiahnutie strategického cieľa PHSR presahuje hranice jedného volebného obdobia a pri jeho formulácii, ako aj formulácii línie krokov k jeho dosiahnutiu, by malo dôjsť k zhode na úrovni vedenia obce a jej obyvateľov. Na druhej strane, tak ako všetky koncepčné a strategické dokumenty, ktoré nie sú právne záväzné, aj PHSR je dôležitý a užitočný natoľko, nakoľko sa mu tieto vlastnosti pripisujú.

Cieľom PHSR bolo sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej obyvateľstva a je v súlade so strategickými cieľmi a prioritami štátu, vyššieho územného celku, záujmami ochrany historického a kultúrneho dedičstva. Jeho poslaním je zabezpečiť kontinuitu rozvoja obce bez ohľadu na politickú príslušnosť štatutárneho zástupcu obce a obecného zastupiteľstva. Plán je otvorený dokument, ktorý by sa mal pravidelne písomne dopĺňať a aktualizovať, podľa vopred stanovených pravidiel, potrieb obyvateľov obce, jeho návštevníkov a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň obyvateľov obce Velušovce a uspokojiť ich potreby a požiadavky.

Na vypracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Velušovce sa podieľali:

- RRA Topoľčiansko
- Ing. Rastislav Zemánik, starosta obce Velušovce
- poslanci obecného zastupiteľstva a pracovníci OcÚ Velušovce
- obyvatelia obce Velušovce

ZDROJE INFORMÁCIÍ

- Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002
- Internet
- Obecný úrad v Velušovciach
- Obvodný úrad životného prostredia Topoľčany
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Velušovce na obdobie 2007 - 2013
- Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018
- Regionálna rozvojová agentúra Topoľčiansko
- Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov 2011
- Štatistický úrad SR
- Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

PRÍLOHY

- Príloha č. 1 - Akčný plán
Príloha č. 2 - Širšie územné vzťahy obce Velušovce
Príloha č. 3 - Obrázková príloha - obec Velušovce

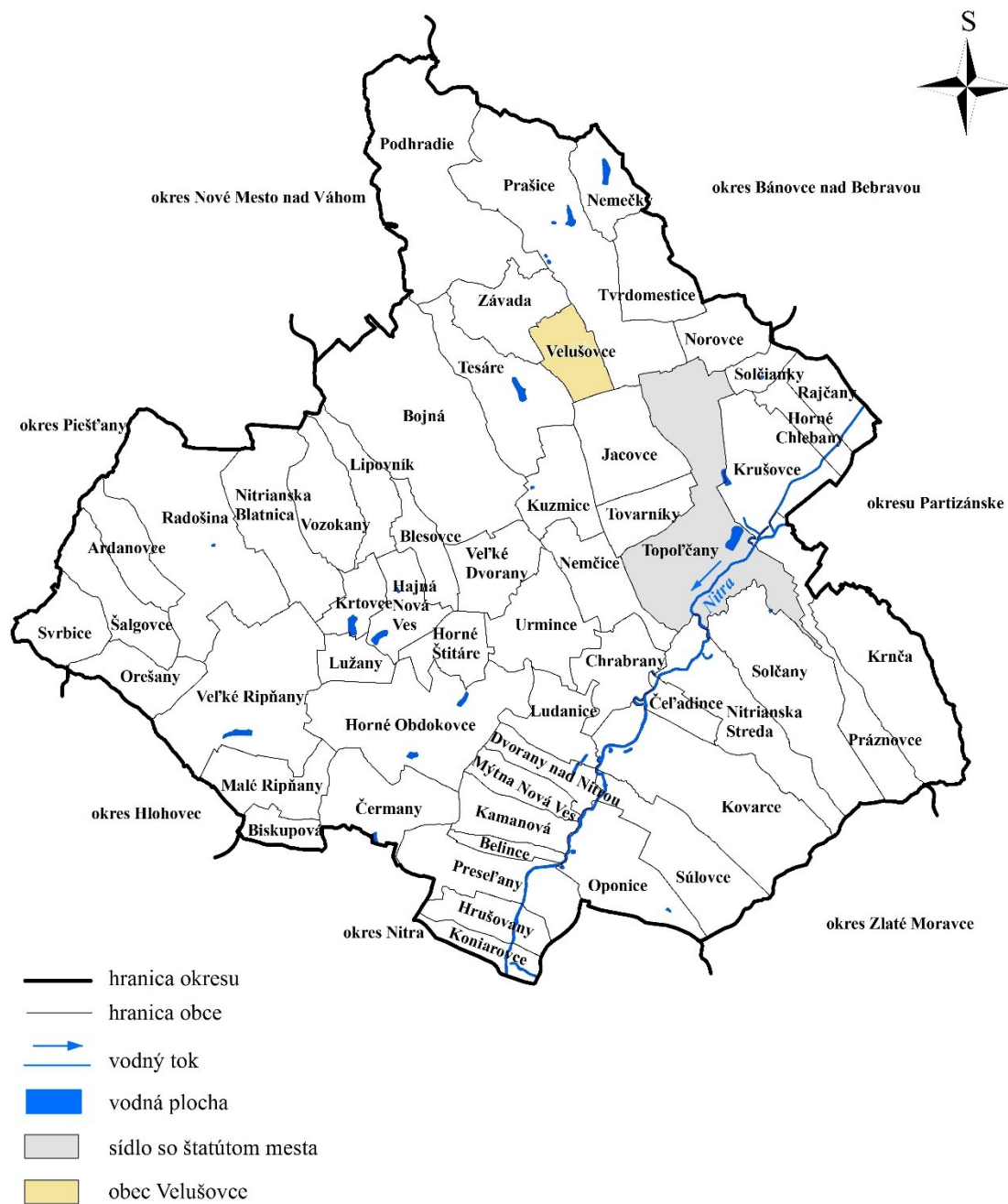

Príloha č. 1 - Akčný plán

Akčný plán pre obec Velušovce na roky 2015-2020							
Prioritná oblasť	Opatrenie	Aktivita	Časový plán realizácie	Predpokladaný rozpočet v €	Koordinátor	Možnosti financovania	Poznámka
Ekonomický rozvoj	Ľudské zdroje	Cezhraničná spolupráca	2016-2020	60 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah
		Vytvorenie spolupráce s podnikateľským sektorom	2017-2020	60 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah
	Cestovný ruch	Cyklotrasy	2017-2020	300 000	obec, MAS SOTDUM	vlastné zdroje, OP, MAS, nadácie, zdroje EÚ, štát, SACR, VÚC	v štádiu úvah
Infraštruktúra	Občianska vybavenosť	Rekonštrukcia budovy pohostinstva	2016-2017	15 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah
		Rekonštrukcia obecného úradu	2016-2018	15 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	príprava podkladov
		Výstavba sociálnych nájomných bytov	2016-2019	360 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ, ŠFRB	príprava podkladov
		Revitalizácia centra obce	2017-2019	50 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, nadácie, POD, Envirofond, zdroje EÚ, štát	v štádiu úvah
	Kultúra, šport a voľný čas	Rekonštrukcia šatne TJ	2016-2017	25 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, nadácie, zdroje EÚ, štát	príprava podkladov
		Vybudovanie multifunkčnej zóny	2016-2020	200 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, nadácie, zdroje EÚ, štát	v štádiu úvah
		Obnova sakrálnych a historických pamiatok	2018-2020	10 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, nadácie, zdroje EÚ, štát	v štádiu úvah
	Technická infraštruktúra	Výstavba chodníka	2016-2018	30 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	príprava podkladov
		Oprava kanálov	2016-2019	10 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	príprava podkladov
		Rekonštrukcia ciest v obci	2017-2020	100 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah
Životné prostredie	Environmentálna infraštruktúra	Úprava verejných priestranstiev	2015-2020	30 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, nadácie, POD, Envirofond, zdroje EÚ, štát	v štádiu úvah
		Vybudovanie kanalizácie	2019-2020	300 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah

Zdroj: vlastné spracovanie

ŠIRŠIE ÚZEMNÉ VZŤAHY OBCE VELUŠOVCE

Zdroj: administratívne členenie
okresu Topoľčany, ÚGKK, 2000

Autor: Michaela Lukáčiková by ArcGIS 9.3

Príloha č. 3 - Obrázková príloha - obec Velušovce

Detské ihrisko

Verejné priestranstvo v obci

Autobusová čakareň

Dom smútku

Kultúrny dom

Obecný úrad

Pohostinstvo

Zvonica - Anjel

Sakrálne pamiatky v obci

Kostol a Božia muka

Fašiangová zabíjačka

Deň matiek

Guláš

Stavanie mája a stavanie anjela